

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	14.07.2024
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	19.10.2024
Avaldamismärge:	RT I, 04.07.2024, 4

Energiamajanduse korralduse seadus¹

Vastu võetud 16.06.2016

[RT I, 05.07.2016, 3](#)

jõustumine 15.07.2016, osaliselt 01.10.2016 ja 01.01.2017

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
14.06.2017	RT I, 01.07.2017, 1	01.09.2017
06.06.2018	RT I, 29.06.2018, 2	09.07.2018
21.11.2018	RT I, 12.12.2018, 3	01.01.2019
06.11.2019	RT I, 12.11.2019, 4	22.11.2019
17.06.2020	RT I, 30.06.2020, 9	01.07.2020
01.10.2020	RT I, 09.10.2020, 2	19.10.2020, osaliselt 25.10.2020, 01.01.2021 ja 01.01.2022; seaduses asendatud sõna „energiatõhususkohustus” sõnaga „energiasäästukohustus” vastavas käändes.
04.05.2022	RT I, 18.05.2022, 1	28.05.2022
12.10.2022	RT I, 22.10.2022, 3	01.11.2022
15.02.2023	RT I, 07.03.2023, 21	17.03.2023
20.06.2023	RT I, 30.06.2023, 1	01.07.2023
12.06.2024	RT I, 04.07.2024, 1	14.07.2024, osaliselt 01.06.2025 ja 01.01.2030

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Seaduse reguleerimisala

[[RT I, 18.05.2022, 1](#)- jõust. 28.05.2022]

(1) Käesolevas seaduses sätestatakse:

- 1) abinõud riikliku energiatõhususe eesmärgi saavutamiseks;
- 2) taastuvenergia edendamise põhimõtted;
- 3) energiatõhususe parandamise nõuded ja kohustatud osapooled nii avalikus kui ka erasektoris.

[[RT I, 18.05.2022, 1](#)- jõust. 28.05.2022]

(2) [Kehtetu -[RT I, 18.05.2022, 1](#)- jõust. 28.05.2022]

(3) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Terminid

Käesolevas seaduses kasutatakse termineid järgmises tähenduses:

- 1) avaliku sektori asutus – hankija riigihangete seaduse tähenduses;
- 2) avaliku sektori rakendusasutus – energiasäästu poliitika elluviimisesse kaasatud riigiasutus või avalik-õiguslik juriidiline isik, kes vastutab energia ja süsinikdioksiidi maksustamise, rahastamiskavade ja -

instrumentide, eelarvepoliitika meetmete, standardite ja normide, energiamärgistuse süsteemide ning kooolitus- ja haridustegevuse elluviimise või jälgimise eest;

2¹) biomasskütus – elektrituruseaduse § 57 lõikes 2 sätestatud biomassist toodetud gaasiline ja tahkekütus; [RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

2²) biogaas – elektrituruseaduse § 57 lõikes 2 sätestatud biomassist toodetud gaasiline kütus; [RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

2³) metsa biomass – metsanduses toodetud biomass; [RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

2⁴) põllumajanduslik biomass – põllumajanduses toodetud biomass; [RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

3) energia – energiatooted, sealhulgas põlevkütus, soojus, taastuvenergia, elekter ja muu energiatooted;
4) energiaaudit – süstemaatiline menetlus, mida tehakse adekvaatsete teadmiste saamiseks hoone või hoonete rühma, tööstusliku või kaubandusliku protsessi või käitise või eraõiguslike või avalik-õiguslike teenuste energiatarbimise profiili kohta ning millega määratakse kulutõhusa energiasäästu võimalused ja säästu suurus ning mille tulemuste põhjal koostatakse aruanne;

5) energia jaemüügi ettevõtja – füüsiline või juriidiline isik, kes müüb energiat lõpptarbijatele;

6) energiajuhtimissüsteem – kogum üksteisega seotud või üksteist mõjutavaid elemente, mis esinevad kavas, millega kehtestatakse energiatõhususe eesmärk ja strateegia selle eesmärgi saavutamiseks;

7) energia lõpptarbimine – kogu energia, mis tarnitakse tööstus-, transpordi-, teenindus- ja põllumajandussektorile ning kodumajapidamistele, välja arvatud tarned energia muundamise sektorile ja energiatööstusele;

7¹) energiaostu riskirühm – sotsiaalhoolekande seaduse tähenduses üksi elav isik või perekond, kelle viimase kuue kuu jooksul saadud igakuine sissetulek pereliikme kohta ei ületa töötasu alammäära; [RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

7²) energiaostu võimetu isik – sotsiaalhoolekande seaduse tähenduses üksi elav isik või perekond, kes on viimase kuue kuu jooksul saanud vähemalt ühel korral toimetulekutoetust ning kelle eelmise kuu sissetulek pereliikme kohta ei ületa töötasu alammäära; [RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

8) energiasääst – säästetud energia hulk, mis määratakse, mõõtes või hinnates tarbimist enne ja pärast energiatõhususe parandamise meetme rakendamist olukorras, kus on tagatud võrdsed välistingimused, mis võivad mõjutada energiatarbimist;

9) energiatarnija – füüsiline või juriidiline isik, sealhulgas jaotusvõrguettevõtja, kes vastutab energia transpordi eest lõpptarbija või tarbijajärgi;

10) energiateenus – füüsiline kasu, teenus või kaup, mis saadakse energia kombineerimisel energiatõhusa tehnoloogiaga või tegevusega, mis võib hõlmata teenuse osutamiseks vajalikke toiminguid, hooldust ja kontrolli, mida tehakse lepingu alusel ja mille puhul on tõestatud, et tavaolukorras aitab see parandada kontrollitavat ja mõõdetavat või hinnatavat energiatõhusust või säästa primaarenergia;

11) energiateenuse osutaja – füüsiline või juriidiline isik, kes osutab energiateenuseid või rakendab muid energiatõhususe parandamise meetmeid lõpptarbija seadmetes või ruumides;

12) energiatõhusus – töö, teenuse, kauba või energiaväljundi ja energiasisendi vaheline suhe;

13) energiatõhususe leping – lõpptarbija ja energiateenuse osutaja vaheline leping, mille täitmist kontrollitakse ja jälgitakse kogu lepingu kehtivuse aja jooksul ning mille alusel lõpptarbija tasub energiateenuse osutamiseks tehtud investeeringute eest sõltuvalt lepingus kokkulepitud energiatõhususe parandamise tasemest või muust kokkulepitud energiatõhususe kriteeriumist, näiteks rahalisest säästust;

14) energiatõhususe parandamine – energiatõhususe suurendamine tehnoloogiliste, käitumuslike või majanduslike muutuste abil;

15) energiavahendaja – nõudluspoole teenusepakkuja, kes ühendab mitmed lühiajalised tarbimiskoormused müümiseks otse või enampakkumisel organiseeritud energiaturgudel, milleks on elektribörs või börsiväline turg energia, võimsuse, bilansi- ja lisateenustega kauplemiseks mis tahes ajavahemikul, sealhulgas tärimlepingute turud, päev-ette-turud ja päevasised turud;

15¹) hankimisala – geograafiliselt määratletud ala, kust hangitakse metsa biomassi lähteaine, mille kohta on kättesaadav usaldusväärne ja sõltumatu teave ning mille tingimused on piisavalt ühtsed, et hinnata metsa biomassi vastavust säästlikkuse kriteeriumidele; [RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

16) jaotusvõrguettevõtja – jaotusvõrguettevõtja elektrituruseaduse ja maagaasiseaduse tähenduses;

17) kasulik üldpõrandapind – hoone köetav pind, mis on hoone kõigi nende ruumide suletud netopindade summa, mille ruumiõhu kvaliteedi tagamiseks, sealhulgas temperatuuri hoidmiseks, tõstmiseks või langetamiseks, kasutatakse energiat;

18) kaugkütte ja -jahutuse taristu – torustike, seadmete, abiseadmete ja nendega seotud ehitiste kohakindlalt ehitatud talitluslik kogum või selle osa, mis on vajalik soojuse või jahutuse jaotamiseks, välja arvatud tarbijajärgi;

19) keskvalitsus – riigi ametiasutused ja hallatavad riigiasutused;

20) koostootmine – soojusenergia ja elektrienergia või mehaanilise energia samaaegne tootmine ühes protsessis;

20¹) lõppkasutaja – füüsiline või juriidiline isik, kes ostab kütet, jahutust ja sooja tarbevett isiklikuks lõpptarbimiseks, või kesksest allikast kütet, jahutust ja sooja tarbeveega varustatava korteri või hoone elanikust või kasutajast füüsiline või juriidiline isik, kellel ei ole lepingut energiatarnijaga; [RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

20²) lignotselluloosmaterjal – ligniinist, tselluloosist ja hemitselluloosist koosnev materjal, mille allikaks on mets, puittaimsed energiakultuurid ning metsatööstuse jäägid ja jäätmed;

[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

21) lõpptarbija – füüsiline või juriidiline isik, kes ostab energiat energiatarnijaga sõlmitud lepingu alusel;

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

21¹) mitmeotstarbeline hoone – rohkem kui ühe ehitise kasutusotstarbega elamu või mitteelamu, milles elab või mida kasutab lisaks lõpptarbijale lõppkasutaja;

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

21²) muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest toodetud vedelad ja gaasilised transpordikütused – vedelad või gaasilised kütused, mida kasutatakse transpordisektoris, mis ei ole biokütused ega biogaas ja mille energiasisaldus tuleb muust taastuvast energiaallikast kui biomass;

[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

21³) mõõtepunkt – koht, kus mõõdetakse tarbitud kütuse või energia hulka;

[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

22) nutiarvesti – elektrooniline süsteem, mis on võimeline mõõtma energia tarbimist, andes kohtloetavast arvestist rohkem teavet, ning edastama ja vastu võtma andmeid elektroonilist sidevahendit kasutades;

23) nõudluse juhtimine – abinõud, mille eesmärk on mõjutada elektritarbimise mahtu ja ajalist jaotust, et vähendada esmast elektritarbimist ja lühiajalisi kõrgeid koormusi (tipu koormusi);

23¹) oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbija – lõpptarbija, kelle peamiseks äri- või kutsetegevuseks ei ole energia tootmine ja kes tarbib, salvestab või müüb oma kinnistul taastuvast energiaallikast toodetud energiat;

[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

24) osalev isik – ettevõtja või avaliku sektori asutus, kes on võtnud endale vabatahtliku kokkuleppega kohustuse saavutada teatavad eesmärgid või kes on hõlmatud riikliku regulatiivse poliitikameetmega;

25) poliitikameede – mõjutusvahend, mille Riigikogu, Vabariigi Valitsus või minister on ametlikult kehtestanud või rakendanud turuosalistele toetava raamistiku, nõude või stiimuli loomiseks, et pakkuda ja osta energiateenuseid ning rakendada muid abinõusid energiatõhususe parandamiseks. Poliitikameede võib olla regulatiivne mõjutusvahend, finants- või fiskaalinstrument, vabatahtlik tegevus või teavitustegevus;

26) primaarenergia – looduslikust allikast saadud energia, mida tarbitakse teisteks energialiikideks muundamata, välja arvatud mitteenergeetilised kasutusalaad;

26¹) päritolutunnistuste süsteemihaldaja – süsteemihaldur maagaasiseaduse tähenduses ja põhivõrguettevõtja elektrituruseaduse tähenduses;

[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

26²) taastuvenergia müügileping – leping, mille alusel füüsiline või juriidiline isik lepib kokku taastuvenergia ostmises otse tootjalt ning mis hõlmab muu hulgas elektrilepinguid elektrituruseaduse § 3 punkti 8³ mõistes ning taastuvatest energiaallikatest toodetud kütte ja jahutuse müügilepinguid;

[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

26³) toetuskava – vahend, kava või mehhanism, mille abil edendatakse taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamist ning mis hõlmab muu hulgas investeringu- ja tegevustoetuseid;

[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

26⁴) toiduks mittekasutatav tselluloosmaterjal – peamiselt tselluloosist ja hemitselluloosist koosnev lähteaine, mis on väiksema ligniinisaldusega kui lignotselluloosmaterjal ning mille alla kuuluvad toidu- ja söödakultuuride jäägid, väikese tärlisisaldusega rohttaimsed energiakultuurid, haljasväetistaimed enne ja pärast põhikultuure, söödakultuurid ning tööstuslikud jäägid;

[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

27) tõhus kaugküte ja -jahutus – kaugkütte- või kaugjahutussüsteem, mis kasutab vähemalt 50 protsenti taastuvenergiat, 50 protsenti heitsoojust, 75 protsenti koostoodetud soojust või 50 protsenti taastuvenergia ja heitsoojuse või koostoodetud soojuse kombinatsiooni;

27¹) tõhus koostootmine – soojus- ja elektrienergia koostootmine, mis vastab käesoleva seaduse § 8 lõike 2 alusel kehtestatud nõuetele;

[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

28) volitatud isik – juriidiline isik, kellele Vabariigi Valitsus või riigiasutus on delegeerinud volituse arendada, juhtida või hallata energiapoliitika osaks olevat rahastamiskava Vabariigi Valitsuse või riigiasutuse nimel;

29) väikese ja keskmise suurusega ettevõtja – ettevõtja, kellel on vähem kui 250 töötajat ja kelle aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot või aastabilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot;

30) üksikmeede – meede, mis aitab parandada energiatõhususe kontrollitavat ja mõõdetavat või hinnatavat paranemist ning mida rakendatakse poliitikameetme tulemusena;

31) üldine energiasäästukohustus – käesolevas seaduses sätestatud kohustus energiasäästu saavutamiseks või energiatõhususe parandamiseks energia tootmisel, ülekandel ja jaotamisel ning energia lõpptarbijaja juures;

32) ülekandevõrguettevõtja – põhivõrguettevõtja elektrituruseaduse tähenduses ja süsteemihaldur maagaasiseaduse tähenduses.

2. peatükk

Riiklik energiatõhususe eesmärk ja valdkonna strateegiad

§ 3. Riiklik energiatõhususe eesmärk ja tegevuskava

(1) Kliimaministeerium (edaspidi *energiasäästu koordinaator*) seab riikliku energiatõhususe eesmärgi aastani 2020 ja koostab riikliku energiatõhususe tegevuskava.
[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetud eesmärgi seadmisel võetakse aluseks energia lõpptarbimine, lisaks arvestatakse:

- 1) Euroopa Liidu eesmärki, et 2020. aasta energiatarbimine ei ületa 1483 miljonit naftaekvivalenttonni primaarenergia puhul või 1086 miljonit naftaekvivalenttonni lõppenergia puhul;
- 2) käesoleva seaduse ja muude õigusaktidega kehtestatud meetmeid energiatõhususe parandamiseks ja energiasäästu saavutamiseks;
- 3) riigi energiapoliitikat.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud energiatõhususe eesmärgist teavitab energiasäästu koordinaator Euroopa Komisjoni aruandega, mis on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1–56), XIV lisa 1. osaga. Aruandes väljendatakse eesmärk ka primaarenergia tarbimise absoluuttasemena aastal 2020 ning selgitatakse, kuidas ja milliste andmete alusel see on arvutatud.

(4) Energiasäästu koordinaator esitab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riikliku energiatõhususe tegevuskava Euroopa Komisjonile.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riiklikule energiatõhususe tegevuskavale lisatakse ajakohastatud hinnang eeldatava üldise primaarenergia tarbimise kohta aastal 2020. Hinnang peab vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL XIV lisa 1. osas sätestatule.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riiklik energiatõhususe tegevuskava peab vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL XIV lisa 2. osas sätestatule.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riikliku energiatõhususe tegevuskava osaks on käesoleva seaduse § 4 lõikes 1 nimetatud riiklik hoonete rekonstrueerimise strateegia.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riiklikule energiatõhususe tegevuskavale ei kohaldata riigieelarve seaduses strateegiadokumendile sätestatud nõudeid ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses planeerimisdokumendile sätestatud nõudeid.

(9) Vabariigi Valitsus seab riikliku energiatõhususe eesmärgi aastani 2030 ja kehtestab lõimitud riikliku energia- ja kliimakava, mille koostab energiasäästu koordinaator kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1–77), artiklites 3, 4 ja 6–12 sätestatud nõuetega.
[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 01.01.2021]

(10) Käesoleva paragrahvi lõikes 9 nimetatud eesmärk võib olla püstitatud primaar- või lõppenergia:

- 1) tarbimise kohta;
- 2) säästu kohta;
- 3) energiamahukuse kohta.

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 01.01.2021]

(11) Käesoleva paragrahvi lõikes 9 nimetatud eesmärgi seadmisel arvestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL artikli 3 lõikes 1 nimetatud eesmärki.

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 01.01.2021]

§ 4. Riiklik hoonete rekonstrueerimise strateegia energiatõhususe parandamiseks

(1) Energiasäästu koordinaator koostab pikaajalise, kogu riiki hõlmava rekonstrueerimise strateegia (edaspidi *pikaajaline rekonstrueerimise strateegia*) elamute ja mitteelamute rekonstrueerimise toetamiseks, et saavutada 2050. aastaks energiatõhus ja väikese süsihappegaasiheitega hoonefond ning hõlbustada olemasolevate hoonete kulutõhusat rekonstrueerimist liginullenergiahooneteks.

[RT I, 30.06.2020, 9- jõust. 01.07.2020]

(1¹) Pikaajaline rekonstrueerimise strateegia peab sisaldama:

- 1) statistilisel valimil põhinevat ülevaadet riigi territooriumil asuvatest sisekliima tagamisega hoonetest ja 2020. aasta 1. jaanuariks rekonstrueeritud hoonete osakaalust;

- 2) hoone tüübiga, hoone asukoha kliimatiliste tingimustega ning vajaduse korral hoone elukaarega sobivaks rekonstrueerimiseks kuluva hinnangulise ajavahemiku põhjal kindlaksmääratud kulutõhusaid rekonstrueerimislahendusi;
 - 3) ülevaadet hoonete sihipärastest kulutõhusatest rekonstrueerimislahendustest ja poliitika edendamisest, mis toetab hoonete kulutõhusat, vajaduse korral järkjärgulist terviklikku rekonstrueerimist, ja väljatöötatud toetusmeetmetest;
 - 4) ülevaadet kogu hoonefondi kõige vähem energiatõhusast osast ja turuosaliste huvide lahknemisest tingitud olukordadest ning nendest tulenevalt turutõrkeid välistavast poliitikast ja väljatöötatud toetusmeetmetest;
 - 5) ülevaadet energiaostuvõimetuse leevendamiseks väljatöötatud toetusmeetmetest;
 - 6) ülevaadet avalikule sektorile suunatud energiatõhususe poliitikast ja toetusmeetmetest;
 - 7) ülevaadet riiklikest algatustest, mis edendavad teadmispõhiseid lahendusi ja nutilahendusi ehituse ja energiatõhususe alal ning üksikute hoonete vaheliste või piirkondlike energiatõhususe lahenduste rakendamist;
 - 8) energiasäästu ja sellega ühiskonnale kaasneva laiema majandusliku kasu tõendus põhinevat hinnangut.
- [RT I, 30.06.2020, 9- jõust. 01.07.2020]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud strateegia ei ole strateegiadokument riigieelarve seaduse tähenduses ega strateegiline planeerimisdokument keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanõuandmisüsteemi seaduse mõistes.

(3) Energiasäästu koordinaator koostab pikaajalise rekonstrueerimise strateegia elluviimiseks meetmete ja mõõdetavate tulemuslikkusnäitajatega tegevuskava, pidades silmas järgmisi pikaajalisi eesmärke:

- 1) vähendada Euroopa Liidus aastaks 2050 kasvuhoonegaaside heitkoguseid 80–95 protsenti võrreldes 1990. aastaga;

- 2) tagada energiatõhus ja väikese süsihappegaasiheitega riiklik hoonefond;

- 3) hõlbustada olemasolevate hoonete kulutõhusat rekonstrueerimist liginullenergiahooneteks.

[RT I, 30.06.2020, 9- jõust. 01.07.2020]

(4) Tegevuskava sisaldab soovituslikke Eesti vahe-eesmärke 2030. aasta, 2040. aasta ja 2050. aasta 1. jaanuariks ning selgitusi, kuidas vahe-eesmärkide täitmine aitab saavutada Euroopa Liidu püstitatud energiatõhususe eesmärke vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2012/27/EL.

[RT I, 30.06.2020, 9- jõust. 01.07.2020]

(5) Pikaajalises rekonstrueerimise strateegias püstitatud eesmärkide täitmiseks vajalike investeeringute toetamise meetmete väljatöötamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- 1) võimaldada investorite juurdepääs hoonete energiatõhusust parandavale tegevusele ja pakkuda terviklahendusi potentsiaalsetele klientidele, koondades selleks ehitusprojektide lahendusi, kaasates investeerimisrühmi ja -platvorme ning konsolideerides väikese ja keskmise suurusega ettevõtjaid;

- 2) vähendada energiatõhususega seotud meetmete prognoositavat riski investorite ja erasektori jaoks;

- 3) võimendada erasektori investeeringuid või kõrvaldada turutõrkeid;

- 4) suunata investeeringuid üldkasutatavate hoonete fondi energiatõhusamaks muutmisse kooskõlas Euroopa Liidu Statistikaameti (Eurostat) juhistega;

- 5) luua kättesaadavad ja üldkasutatavad nõustamisvahendid.

[RT I, 30.06.2020, 9- jõust. 01.07.2020]

(6) Pikaajalises rekonstrueerimise strateegias võib käsitleda tuleohutusega seotud riske, mis mõjutavad rekonstrueerimislahenduste energiatõhusust ja hoone eluiga.

[RT I, 30.06.2020, 9- jõust. 01.07.2020]

(7) Pikaajalise rekonstrueerimise strateegia lisana avaldatakse:

- 1) ülevaade strateegia rakenduskavast, kavandatavast poliitikast ja meetmetest;

- 2) kokkuvõtte avaliku konsultatsiooni tulemustest.

[RT I, 30.06.2020, 9- jõust. 01.07.2020]

§ 4¹. Pikaajalise rekonstrueerimise strateegia avalik konsultatsioon

Pikaajalise rekonstrueerimise strateegia väljatöötamise käigus korraldab energiasäästu koordinaator avaliku konsultatsiooni huvirühmadega vähemalt kahel korral. Avalik konsultatsioon korraldatakse ja konsultatsiooni tulemuste kokkuvõtte koostatakse, lähtudes Vabariigi Valitsuse seaduse § 18 lõike 6 alusel kehtestatud määruuses sätestatud koostöö ja kaasamise korrast.

[RT I, 30.06.2020, 9- jõust. 01.07.2020]

3. peatükk

Riiklikud meetmed energiasäästu saavutamiseks

§ 5. Avaliku sektori asutuste hoonete energiatõhususe parandamine

(1) Keskvalitsuse kinnisvara energiasäästu koordinaator korraldab, et igal aastal rekonstrueeritakse 3 protsenti keskvalitsuse kasutuses olevate hoonete kasulikust üldpõrandapinnast, et täita vähemalt energiatõhususe miinimumnõuded, mis on sätestatud ehitusseadustiku § 65 lõike 3 alusel kehtestatud määruses oluliselt rekonstrueeritavale hoonetele. Keskvalitsuse kinnisvara energiasäästu koordinaatori ülesandeid täidab Rahandusministeerium.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud 3 protsendi piirmäär arvutatakse Eesti Vabariigi territooriumil asuvate omandiõiguse või kasutuslepingu alusel keskvalitsuse poolt kasutatavate üle 250-ruutmeetrise kasuliku üldpõrandapinnaga hoonete kasulikust üldpõrandapinnast, mis iga aasta 1. jaanuariks ei vasta energiatõhususe miinimumnõuetele.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 rakendamisel on prioriteetsed madalama energiatõhususega keskvalitsuse hooned, kui nende rekonstrueerimine on kulutõhus ja tehniliselt teostatav.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud rekonstrueerimise nõue ei kehti ehitusseadustiku § 62 lõikes 2 loetletud sisekliima tagamisega hoonete kohta, mille puhul energiatõhususe miinimumnõuete järgimine ei ole nõutav, ja relvajõududele või keskvalitsusele kuuluvate riigikaitse eesmärke teenivate hoonete kohta, välja arvatud relvajõudude ja riigikaitseasutuste teenistuses oleva personali individuaalsed eluruumid või kontorihooned.

(5) Kui ühel aastal rekonstrueeritakse rohkem kui 3 protsenti keskvalitsuse hoonete kasulikust üldpõrandapinnast, võib ülejäänud keskvalitsuse hoonete kasulikkude üldpõrandapinda arvestada nii, nagu oleks see rekonstrueeritud kolme eelneva või kolme järgneva aasta jooksul.

(6) Keskvalitsuse hoonete ühe aasta rekonstrueerimismäära võib vähendada sellise nõuetele vastava uue hoone võrra, mis on võetud kasutusse või omandatud eelneva kahe aasta jooksul lammutatud keskvalitsuse hoonete asemel või selliste hoonete asemel, mis on eelneva kahe aasta jooksul müüdüd, lammutatud või kasutusest kõrvaldatud muude hoonete suurema kasutuse tõttu.

(7) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaldamiseks teeb keskvalitsuse kinnisvara energiasäästu koordinaator käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud koetavate ja jahutatavate keskvalitsuse hoonete inventuuri. Inventuurist jäetakse välja hooned, mille kohta kehtib erand käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel. Inventuuri aruanne sisaldab iga hoone kohta järgmisi andmeid:

- 1) kasulik üldpõrandapind ruutmeetrites või nende andmete puudumisel suletud netopind ehitusseadustiku § 3 lõike 5 alusel kehtestatud määruse tähenduses;
- 2) energiatõhususarvu klass või kaalutud energia erikasutuse klass ja teave selle kohta, kas hoone vastab oluliselt rekonstrueeritava hoone energiatõhususe miinimumnõuetele või mitte.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 väljatoodud andmete puudumisel arvatakse inventuuris hoone miinimumnõuetele mittevastavaks.

(9) Keskvalitsuse kinnisvara energiasäästu koordinaator teeb käesoleva paragrahvi lõikes 7 sätestatud inventuuri aruande üldsusele kättesaadavaks.

(10) Energiasäästu koordinaatori ülesanne on julgustada parimate praktikate jagamise kaudu avaliku sektori asutusi, sealhulgas piirkondliku ja kohaliku tasandi ning sotsiaalmajadega tegelevaid asutusi:

- 1) võtma vastu energiatõhususe kava, mis on eraldiseisev või osa suuremast kliima- või keskkonnakavast ning sisaldab konkreetseid energiasäästu ja energiatõhususe eesmärke ja meetmeid, et järgida käesoleva paragrahvi lõigetes 1–8 sätestatud keskvalitsuse hoonete eeskujut;
- 2) rakendama energiajuhtimissüsteemi, sealhulgas energiaauditeid;
- 3) kaasama vajaduse korral energiateenuse ettevõtjaid ja sõlmima energiatõhususe lepinguid, et säilitada või parandada energiatõhusust.

§ 6. Avaliku sektori asutuste energiatõhusad ostud

(1) Keskvalitsus võib osta üksnes suure energiatõhususega tooteid, teenuseid ja hooned, niivõrd kui see on kulutõhus, majanduslikult teostatav, üldiselt jätkusuutlik ja tehniliselt sobiv ning piisava konkurentsi olemasolul vastavalt käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel kehtestatud nõuetele. Suure energiatõhususe nõuet ei kohaldata ehitusseadustiku § 62 lõikes 2 loetletud hoonete puhul.

(2) **Vabariigi Valitsus** kehtestab keskvalitsuse ostetavate toodete, teenuste ja hoonete energiatõhususe nõuded määrusega.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustust kohaldatakse keskvalitsuse poolt toodete, teenuste ja hoonete ostmiseks sõlmitavate lepingute suhtes, mille maksumus on riigihangete seaduse § 14 lõikes 3 sätestatud riigihanke rahvusvahelise piirmääraga võrdne või sellest suurem.

[RT I, 01.07.2017, 1- jõust. 01.09.2017]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 kehtestatud kohustust kohaldatakse relvajõudude lepingute suhtes vaid sellises ulatuses, mis ei ole vastuolus relvajõudude tegevuse olemuse ja põhieesmärgiga. Nimetatud kohustust ei kohaldata kaitseotstarbelise varustuse hankelepingute suhtes, mis on nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.08.2009, lk 76–136).

(5) Ilma et see piiraks käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaldamist, näeb avaliku sektori asutus ette, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1369, millega kehtestatakse energiamärgistuse raamistik ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/30/EL (ELT L 198, 28.07.2017, lk 1–23), alusel vastuvõetud delegeeritud õigusaktiga tervikuna hõlmatud toodete paketi ostmisel on paketi energiatõhusus kokku olulisem kui paketi üksikute toodete energiatõhusus.
[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

(6) Energiasäästu koordinaatori ülesanne on julgustada parimate praktikate jagamise kaudu avaliku sektori asutusi, sealhulgas piirkondliku ja kohaliku tasandi asutusi, järgima keskvalitsuse eeskujuga ja ostma üksnes suure energiatõhususega tooteid, teenuseid ja hooneid. Energiasäästu koordinaator julgustab avaliku sektori asutusi teenuste hangete korraldamisel hindama, kas on võimalik sõlmida pikaajalisi energiatõhusust andvaid lepinguid, mis aitaks saavutada pikaajalist energiasäästu.
[RT I, 05.07.2016, 3- jõust. 01.01.2017]

4. peatükk

Energia tootmise ja tarnimise tõhususe parandamine

§ 7. Energiatõhususe meetmed energia muundamisel, ülekandel ja jaotusel

(1) Ülekandevõrguettevõtja ja jaotusvõrguettevõtja (edaspidi koos *võrguettevõtja*) määravad kindlaks oma võrgu energiatõhususe parandamise kulutõhusad meetmed ja vajalikud investeeringud ning nende kasutuselevõtu ajakava ning esitavad energiasäästu koordinaatorile nendest ülevaate.
[RT I, 05.07.2016, 3- jõust. 01.01.2017]

(2) Energiasäästu koordinaator koostab ja avaldab oma veebilehel analüüsi, milles hinnatakse gaasi- ja elektrisüsteemi energiatõhususe parandamise võimalusi, eelkõige ülekande, jaotuse, koormuse reguleerimise ja koostalitlusvõime ning tootmisseedmete ühendamise alal.

(3) Konkurentsiamet võtab gaasi- ja elektrivõrgu käitamise kohta elektrituruseadusest ja maagaasiseadusest tulenevate otsuste tegemisel arvesse võrguettevõtjate energiatõhususe meetmeid.

(4) Konkurentsiamet arvestab elektrituruseaduses ja maagaasiseaduses nimetatud võrgutasude kooskõlastamisel võrgu energiatõhususe parandamiseks võetud meetmete maksumust, süsteemi tõhususe parandamises võrgukasutajate osalemist võimaldavate meetmete maksumust ning nõudluse juhtimist võimaldavate meetmete maksumust, sealhulgas nutiarvestitega seotud lisateenuste maksumust. Võrgutasu ei tohi takistada gaasi- ega elektrisüsteemi üldise tõhususe, sealhulgas energiatõhususe, parandamist, nõudluse juhtimist, turuosaliste osalemist bilansiturul ega lisateenuste hankimist.

§ 8. Kütte ja jahutuse tõhususe edendamine

(1) Energiasäästu koordinaator esitab Euroopa Komisjonile tõhusa koostootmise ja tõhusa kaugkütte ning -jahutuse kohaldamise võimaluste kohta aruande, mille koostamisel järgitakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL VIII lisa.

(2) Tõhusa koostootmise nõuded kehtestab **valdkonna eest vastutav minister** määrusega, lähtudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL I ja II lisast.
[RT I, 05.07.2016, 3- jõust. 01.01.2017]

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud aruande koostamise käigus analüüsib energiasäästu koordinaator riigi territooriumi hõlmava kütte ja jahutuse energiatõhusust edendavate meetmete majanduslikku põhjendatust, lähtudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2002, millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust (ELT L 328, 21.12.2018, lk 210–230), artikli 1 punktist 3. Analüüsi koostamisel võetakse aluseks kliimatingimused, meetmete majanduslik teostatavus ja tehniline sobivus. Analüüsi tulemus peab võimaldama kindlaks teha kõige ressursi- ja kulutõhusamad lahendused kütte- ja jahutusvajaduse rahuldamiseks.
[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

(3¹) Kütte ja jahutus on tõhus, kui kütmise ja jahutamise uues kavandatud tootmislahenduses kasutatakse algselt kavandatud tootmislahendusest vähem primaarenergiat ning primaarenergia kogust on võimalik mõõta.

Seejuures võetakse tootmislahenduse hindamisel arvesse kasutatava kütuse kaevandamiseks, muundamiseks, transpordiks ja jaotamiseks vajalikku energiat.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(4) Ettevõtja lähtub kaugkütte ja -jahutuse infrastruktuuri väljatöötamisel käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud aruandest ja lõikes 3 nimetatud analüüsi tulemusest.

(5) Riigieelarve seaduse § 19 lõike 3 kohase energeetika valdkonda reguleeriva arengukava koostamisel tuleb lähtuda põhimõttest soodustada tõhusate kütte- ja jahutussüsteemide, eelkõige tõhusat koostootmist kasutavate süsteemide kasutusvõimaluste rakendamist kohaliku ja piirkondliku soojusmajanduse arendamisel.

§ 9. Nõudluse juhtimine

(1) Konkurentsiamet avaldab oma veebilehel teavet nõudluse juhtimise võimaluste kohta energia hulgi- ja jaeturul.

(2) Võrguettevõtja koostab ja avaldab oma veebilehel süsteemiteenuste, sealhulgas bilansi- ja reserviteenuste turgudele juurdepääsu tehnojuhised lõpptarbijale ja energiavahendajale.

(3) Võrguettevõtja pakub võrguteenuse kasutajale energiatõhususe parandamiseks ja nõudluse juhtimiseks vajalikke nutiarvestitega seotud lisateenuseid ning avaldab sellekohase teabe oma veebilehel.

(4) Võrguettevõtja järgib bilansi- ja muude süsteemiteenustega seotud nõuete täitmisel turuosalise elektrituruseaduse või maagaasiseaduse tähenduses ja energiavahendaja võrdse kohtlemise põhimõtet ning arvestab nende tehnilist suutlikkust.

§ 10. Tõhusa koostootmisjaama kulude ja tulude hindamise analüüs

(1) Ettevõtja koostab tööstusheite seaduse tähenduses käitise tõhusaks koostootmisjaamaks muutmise kulude ja tulude analüüsi, kui kavandab:

- 1) uut soojuselektrijaama, mille summaarne nimisoojusvõimsus ületab 20 MW;
- 2) olemasoleva soojuselektrijaama, mille summaarne nimisoojusvõimsus ületab 20 MW, olulist rekonstrueerimist;
- 3) üle 20 MW summaarse nimisoojusvõimsusega ja kasulikul temperatuuril heitsoojust tootva tööstuskäitise olulist rekonstrueerimist või ehitamist;
- 4) uut kaugkütte- ja kaugjahutusvõrku;
- 5) uut 20 MW ületava summaarse nimisoojusvõimsusega soojuselektrijaama olemasolevas kaugkütte- või kaugjahutusvõrgus;
- 6) olemasoleva soojuselektrijaama olulist rekonstrueerimist selliselt, et efektiivselt kasutada ära lähedal asuva tööstuskäitise heitsoojust.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2, 3 ja 6 nimetatud oluline rekonstrueerimine tähendab rekonstrueerimist, mille maksumus ületab 50 protsenti uue samaväärse seadme investeerimiskuludest.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud analüüsi peab kinnitama soojustehnikaalast või elektrotehnikaalast vähemalt volitatud inseneri kutsekvalifikatsiooni VIII või sellele vastavat taset omav isik.

(4) Käitise tõhusaks koostootmisjaamaks muutmise kulude ja tulude analüüsi miinimumnõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2, 3 ja 6 nimetatud rekonstrueerimiseks ei peeta seadmete paigaldamist eesmärgiga koguda ja geoloogiliselt säilitada põletuskäitises tekkivat süsinikdioksiidi, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L 140, 05.06.2009, lk 114–135).
[RT I, 05.07.2016, 3- jõust. 01.01.2017]

5. peatükk

Nõuded energiatarbimise mõõtmisele ja teabe esitamisele energiatõhususe parandamiseks

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

§ 11. Kütte, jahutuse ja sooja vee tarbimismahu mõõtmine

(1) Energiatarnija tagab lõpptarbijale kaugkütte, kaugjahutuse ja sooja tarbevee teenuse osutamiseega kaasneva soojusenergia mõõtmise ning mõõteandmete kogumise ja töötlemise.

(2) Energiatarnija paigaldab lõpptarbijale tema soojusvaheti või tarnimiskoha juurde arvesti kaugkütte- või kaugjahutusvõrgust või mitut hoonet teenindavast kesksest allikast tarnitava kaugkütte, kaugjahutuse ja sooja tarbevee tootmiseks kulunud soojuse mõõtmiseks.

(3) Lõppkasutaja korterelamusse või mitmeotstarbelisse hoonesse paigaldatakse kaugkütte, kaugjahutuse ja sooja tarbevee tarbimise mahu mõõtmiseks individuaalsed küttekulujaoturid või arvestid, kui nende paigaldamine on kulutõhus ja tehniliselt teostatav. Paigaldatavad arvestid ja kulujaoturid peavad olema kauglugemise funktsiooniga, kui selliste arvestite ja kulujaoturite paigaldamine on kulutõhus ja tehniliselt teostatav.

(4) Energiasäästu koordinaator korraldab lõppkasutaja korterelamutesse või mitmeotstarbelistesse hoonetesse individuaalse, sealhulgas kauglugemise funktsiooniga küttekulujaoturi või arvesti paigaldamise kulutõhususe ja tehnilise teostatavuse hindamise.

(5) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) kehtestada määrusega lõppkasutaja korterelamusse või mitmeotstarbelisse hoonesse individuaalsete küttekulujaoturite ja arvestite paigaldamise tingimused. [RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 25.10.2020]

§ 12. Nõuded lõpptarbijale esitatavale arvele

(1) Energiatarnija esitab lõpptarbijale arve elektrooniliselt ja vähemalt kord kuus, kui pole kokku lepitud teisiti. Kui tegemist on tarbijaga tarbijakaitseseaduse tähenduses, esitab energiatarbija arve tarbijakaitseseaduse § 4 lõigetes 6 ja 7 sätestatud viisil. Tasu ei võeta arvete esitamise ning elektroonilise ligipääsu eest arvetel esitatavale teabele ja tarbimisandmetele. Kordusarve esitamise eest on arve esitajal õigus tasu nõuda. [RT I, 05.07.2016, 3- jõust. 01.01.2017]

(2) [Kehtetu -RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

(3) Energiatarnija esitab lõpptarbijale koos arvega või arvel järgmise teabe:

- 1) kehtivad hinnad ja tegelik energiatarbimine;
 - 2) kütte, jahutuse ja sooja tarbevee tootmiseks kasutatud kütusesegu energialiikide kaupa, ning kui kaugküttevõrgu summaarne nimisoojusvõimsus ületab 20 MW, siis ka tootmisest tingitud kasvuhoonegaaside heite kogus;
 - 3) kohaldatud maksud, lõivud ja tariifid;
 - 4) arvel kajastatud perioodi energiatarbimise võrdlus viimase 12 kuu tarbimisega kliimale vastava korrigeerimisega;
 - 5) viide veebiaadressidele, kust on võimalik saada teavet kasutatavate energiatarbimise parandamise meetmete, lõpptarbijate võrreldavate profiilide ja energiat tarbivate seadmete tehniliste näitajate kohta;
 - 6) kaebuse esitamise kord;
 - 7) energiatarbimise võrdlus sarnase lõpptarbijaga või lõpptarbijate keskmisega.
- [RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 25.10.2020]

(4) Kaugloetava arvesti olemasolul peab energiatarbija lõpptarbijale esitama käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmed vähemalt üks kord kuus. Muul juhul esitatakse nimetatud andmed vähemalt kaks korda aastas.

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 01.01.2022]

§ 12¹. Lõpptarbijaja kohustused lõppkasutajale arve esitamisel

(1) Lõpptarbijaja tagab, et lõppkasutaja saab kõik arved ja arvetel esitatava teabe kütte, jahutuse ja sooja tarbevee tarbimise kohta tasuta. Arved ja teave edastatakse lõppkasutajale tema valikul postiaadressil või e-posti aadressil või elektroonilise klienditeeninduskeskkonna, internetipanga või muu sellise keskkonna kaudu või andmekandjal, kui lõppkasutaja on kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis sellega nõustunud.

(2) Lõpptarbijaja jaotab korterelamus ja mitmeotstarbelises hoones kütte, jahutuse ja sooja tarbevee individuaalse tarbimise mõõtmise, jaotamise ja kulude arvestamise kulud lõppkasutajate arvetel kasumit mittetaotleval viisil.

(3) Mõistlikud kulud, mis tulenevad sellest, et lõpptarbijaja annab käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud ülesande täitmiseks kolmandale isikule, ja mis hõlmavad tegeliku individuaalse tarbimise mõõtmist, jaotamist ja arvestamist, võib edasi kanda lõppkasutajatele.

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

§ 13. Energiateenuse osutajale esitatav teave

(1) Lõpptarbijaja soovil esitab energiatarbija lõpptarbijaja määratud energiategenuse osutajale mõõtmisandmed, sealhulgas täiendava teabe varasema tarbimise kohta. Teabe esitamise eest ei võeta tasu, kui ligipääs mõõtmisandmetele ja varasema tarbimise andmetele toimub elektrooniliselt võrguettevõtja kehtestatud viisil või andmeplatvormi kaudu.

[RT I, 05.07.2016, 3- jõust. 01.01.2017]

(2) Lõppkasutaja soovil esitab lõpptarbija käesoleva seaduse § 13¹ lõigetes 3 ja 4 nimetatud teabe eelmise 12 kuu kütte, jahutuse ja sooja tarbevee individuaalse tarbimise andmete kohta lõppkasutaja määratud energiateenuse osutajale.

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

§ 13¹. Kütte, jahutuse ja sooja tarbevee arvetel esitatav teave ning tarbimisandmed

(1) Kütte, jahutuse ja sooja tarbevee tarbimist kajastava arvesti ning küttekulujaoturi põhjal lõppkasutajale arvega esitatav teave peab põhinema tegelikul tarbimisel või küttekulujaoturi näidul.

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 25.10.2020]

(2) Kütte, jahutuse ja sooja tarbevee tarbimist kajastava arvesti või küttekulujaoturi olemasolul peab lõpptarbija poolt lõppkasutajale esitatud arve sisaldama lõppkasutaja arvestil põhineva tegeliku tarbimise või küttekulujaoturi näidu andmeid.

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 25.10.2020]

(3) Arvesti või küttekulujaoturi olemasolul peab lõpptarbija esitama lõppkasutajale koos arvega või arvel järgmise teabe:

1) kehtivad hinnad ja tegelik energiatarbimine või soojuse ja jahutuse kogumaksumus ning küttekulujaoturi näidud;

2) kütte, jahutuse ja sooja tarbevee tootmiseks kasutatud kütusesegu energialiikide kaupa, ning kui kaugküttevõrgu summaarne nimisoojusvõimsus ületab 20 MW, siis ka tootmisest tingitud kasvuhoonegaaside heite kogus;

3) kohaldatud maksud, lõivud ja tariifid;

4) arvel kajastatud perioodi energiatarbimise võrdlus viimase 12 kuu tarbimisega kliimale vastava korrigeerimisega;

5) viide veebiaadressidele, kust on võimalik saada teavet kasutatavate energiatarbimise parandamise meetmete, lõppkasutajate võrreldavate profiilide ja energiatarbivate seadmete tehniliste näitajate kohta;

6) kaebuse esitamise kord;

7) energiatarbimise võrdlus sarnase lõppkasutajaga või lõppkasutajate keskmisega.

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 25.10.2020]

(4) Lõpptarbija poolt lõppkasutajale esitatud arve, mis pole koostatud arvestil põhineva tarbija tegeliku tarbimise või küttekulujaoturi näidu alusel, peab sisaldama teavet selle kohta, kuidas arvel esitatud summa arvutati, ning käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 5 ja 6 sätestatud teavet.

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 25.10.2020]

(5) Kaugloetava arvesti või küttekulujaoturi olemasolul peab lõpptarbija lõppkasutajale esitama käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmed vähemalt üks kord kuus. Muudel juhtudel esitatakse nimetatud andmed vähemalt kaks korda aastas.

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 01.01.2022]

§ 13². Seadmete ja süsteemide tarnija esitatav teave

Seadmete ja süsteemide tarnija teeb kättesaadavaks teabe taastuvatest energiaallikatest toodetud soojus-, jahutus- ja elektrienergiat kasutavate seadmete ning süsteemide netotulu, kulu ja energiatarbimise kohta.

[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

6. peatükk Energiasäästukohustus

1. jagu Üldine energiasäästukohustus

§ 14. Üldise energiasäästukohustuse maht

(1) Üldise energiasäästukohustuse mahu kehtestab Vabariigi Valitsus käesoleva seaduse § 16 lõikes 2 sätestatud õigusaktis.

(2) Üldise energiasäästukohustuse lähtemaht ajavahemikus 2014. aasta 1. jaanuarist 2020. aasta 31. detsembrini on 1,5 protsenti keskmisest aastasest lõpptarbijatele müüdü energiakogusest iga kalendriaasta kohta. Keskmise lõpptarbijatele müüdü energiakogus määratakse aastate 2010–2012 põhjal.

(2¹) Üldise energiasäästukohustuse maht ajavahemikus 2021. aasta 1. jaanuarist kuni 2030. aasta 31. detsembrini on 0,8 protsenti keskmisest aastasest lõpptarbijatele müüdü energiakogusest iga kalendriaasta kohta. Keskmise lõpptarbijatele müüdü energiakogus määratakse aastate 2016–2018 põhjal.

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

(2²) Üldise energiasäästukohustuse maht igal kümneaastasel perioodil pärast 2030. aasta 31. detsembrist on keskmiselt 0,8 protsenti keskmisest aastastest lõpptarbijatele müüdü energiakogusest iga kalendriaasta kohta.
[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

(3) Keskmise lõpptarbijatele müüdü energiakoguse arvutamisel ei arvestata energiakogust, mida müüdi lõpptarbijatele transpordis kasutamiseks.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2¹ sätestatud üldise energiasäästukohustuse mahu arvutus esitatakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999 III lisas sätestatud nõuetega sama määruse alusel koostatavas lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas.
[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

§ 15. Üldise energiasäästukohustuse vähendamine

(1) Käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 sätestatud üldise energiasäästukohustuse lähtemahtu võib vähendada, kui:
[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

- 1) rakendatakse väiksemas mahus üldist energiasäästukohustust, mille puhul on energiasäästukohustuse maht 1 protsent keskmisest aastastest lõpptarbijatele müüdü energiakogusest iga kalendriaasta kohta aastatel 2014 ja 2015, 1,25 protsenti iga kalendriaasta kohta aastatel 2016 ja 2017 ning 1,5 protsenti iga kalendriaasta kohta aastatel 2018, 2019 ja 2020;
- 2) energiasääst saavutatakse energia muundamise, jaotuse ja ülekande sektoris, sealhulgas töhusa kaugkütte ja -jahutuse taristus;
- 3) riigis saavutatakse energiasääst üksikmeetme abil, mida on rakendatud alates 2008. aasta 31. detsembrist ja mis avaldab jätkuvalt mõju 2020. aastal ning mida on võimalik mõõta ja tõendada.

(2) Käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 sätestatud üldise energiasäästukohustuse lähtemahust võib lahutada Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemi kuuluvate tööstuslike kaitiste energia summaarse lõpptarbimise.
[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

(3) Käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 kohaldamise tulemusena võib üldise energiasäästukohustuse lähtemahtu vähendada kuni 25 protsenti ning nende kohaldamisest teavitab energiasäästu koordinaator Euroopa Komisjoni. Energiasäästu koordinaator teavitab Euroopa Komisjoni ka käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 kohaldamise mõjust üldisele energiasäästukohustusele.

§ 16. Üldise energiasäästukohustuse täitjad

- (1) Üldise energiasäästukohustuse täitjad on:
- 1) avaliku sektori rakendusasutus;
 - 2) volitatud isik;
 - 3) eraõiguslik juriidiline isik, milles riigil on enamusotsustusõigus;
 - 4) jaotusvõrguettevõtja.
- [RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(2) Üldise energiasäästukohustuse täitmise jaotuse selle täitjate vahel (edaspidi *energiasäästukohustuse jaotuskava*) kehtestab **Vabariigi Valitsus**määrusega, lähtudes käesoleva seaduse §-des 14 ja 15, § 16¹ lõikes 2 ning §-s 21 sätestatust.
[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

(3) Energiasäästukohustuse jaotuskava ettepaneku koostab energiasäästu koordinaator.

§ 16¹. Üldise energiasäästukohustuse rakendamine

(1) Üldise energiasäästukohustuse täitmisel võib arvesse võtta energiasäästu poliitikameetmeid, mida rakendatakse 2020. aasta 31. detsembril või pärast seda, tingimusel et selliste meetmete tulemuseks on uued üksikmeetmed, mida rakendatakse pärast 2020. aasta 31. detsembrist.

(2) Käesoleva seaduse § 16 lõike 2 alusel kehtestatud üldise energiasäästukohustuse jaotuskavas määratakse üldise energiasäästukohustuse täitmiseks poliitikameetmed, mille rakendamisel nähakse ette erisusi energiaostuvõimetutele isikutele ja energiaostu riskirühma kuuluvatele isikutele või nendele suunatud teenuste pakkujatele, et leevendada energiaostuvõimetust.

(3) Energiasäästu koordinaator esitab kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1999 energiaostuvõimetuse leevendamise meetmete tulemuslikkuse ülevaate lõimitud riiklikes energia- ja kliimaalastes eduaruannetes.

§ 17. Poliitikameetmete liigid

Poliitikameetmete liigid üldise energiasäästukohustuse täitmisel võivad olla muu hulgas järgmised:

- 1) saastetasud saasteainete heitmisel välisõhku ja aktsiisid, millel on energia lõpptarbimist vähendav mõju;
- 2) rahastamiskavad riigieelarve seaduse tähenduses ja muud abinõud, mis aitavad rakendada energiatõhusat tehnoloogiat või energiatõhusaid meetodeid ja millel on energia lõpptarbimist vähendav mõju;
- 3) õigusaktid, mis aitavad saavutada energiatõhusa tehnoloogia või energiatõhusate meetodite rakendamist ja millel on energia lõpptarbimist vähendav mõju;
- 4) vabatahtlikud kokkulepped, sealhulgas halduskoostöö seaduse alusel sõlmitud kokkulepped, mis aitavad rakendada energiatõhusat tehnoloogiat või energiatõhusaid meetodeid ja millel on energia lõpptarbimist vähendav mõju;
- 5) standardid ja tehnilised normid, mille eesmärk on parandada toodete ja teenuste, sealhulgas hoonete ja sõidukite energiatõhusust, välja arvatud siis, kui need on Euroopa Liidu õiguse alusel kohaldatavad;
- 6) energiamärgistuse süsteemid, välja arvatud need, mis on Euroopa Liidu õiguse alusel kohaldatavad;
- 7) koolitus ja haridus, sealhulgas energiaalase nõustamise programmid, mis aitavad rakendada energiatõhusat tehnoloogiat või energiatõhusaid meetodeid ja millel on energia lõpptarbimist vähendav mõju.

§ 18. Energiasäästumeetmete tulemuslikkuse arvestamine

(1) [Valdkonna eest vastutav minister](#) kehtestab määrusega poliitikameetmete, üksikmeetmete ja nende raames elluviidavate tegevuste abil saavutatava energiasäästu arvutamise eeskirja (edaspidi *energiasäästu eeskiri*).

(2) Energiasäästu eeskirjas nähakse ette:

- 1) energiasäästu arvutamise alused, sealhulgas ümberarvutustegurid primaarenergia säästust lõpptarbitava energia säästu arvutamiseks;
- 2) energiasäästu arvutamise nõuded, sealhulgas energiasäästu arvutamise meetodika;
- 3) energiasäästu arvutamise tulemuste esitamise nõuded;
- 4) energiasäästu arvutamise meetoditest teavitamise nõuded;
- 5) nõuded arvutustes kasutatavatele algandmetele;
- 6) poliitikameetmete rakendamise tulemuslikkuse seire korraldamise alused;
- 6¹) üldise energiasäästukohustuse mahu arvutamise meetodid ja üldise energiasäästukohustuse täitmise aruandlus vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2002 V lisale;
[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 01.01.2021]
- 7) seaduses ettenähtud muud nõuded.
[RT I, 05.07.2016, 3- jõust. 01.10.2016]

2. jagu

Suure energiaettevõtte teabe andmise kohustus

§ 19. Suur energiaettevõtte

Suur energiaettevõtte on käesoleva seaduse tähenduses järgmine nimetatud energiatarnija või energia jaemüügi ettevõtja:

- 1) jaotusvõrguettevõtja elektrituruseaduse tähenduses, kelle aastane lõpptarbijatele energia edastamise maht on üle 100 GWh;
- 2) võrguettevõtja maagaasiseaduse tähenduses, kelle aastane lõpptarbijatele energia edastamise maht on üle 100 GWh;
- 3) võrguettevõtja kaugkütteseaduse tähenduses, kelle aastane lõpptarbijatele energia edastamise maht on üle 100 GWh;
- 4) tahkekütuse jaemüügi ettevõtja, kelle aastane lõpptarbijatele müüdav tahkekütuse kogus on 100 GWh või rohkem;
- 5) vedelkütuste, välja arvatud mootorikütuste jaemüügi ettevõtja, kelle aastane lõpptarbijatele müüdav vedelkütuste kogus on 100 GWh või rohkem;
- 6) gaasi, välja arvatud torustranspordi kaudu edastava gaasi, jaemüügi ettevõtja, kelle aastane lõpptarbijatele müüdav gaaskütuse kogus on 100 GWh või rohkem.

§ 20. Suure energiaettevõtte teabe andmise kohustus

(1) Suur energiaettevõtte esitab energiasäästu koordinaatori nõudmisel järgmise teabe:

- 1) lõpptarbijatele edastatud energiakogused;
- 2) lõpptarbijarühmade kaupa üldistatud statistiline teave ettevõtja energia edastamise teenust ostvate või saavate lõpptarbijate kohta, milles on muu hulgas kirjeldatud olulised muudatused võrreldes varem esitatud teabega;
- 3) ajakohane teave lõpptarbijate energia tarbimise kohta, muu hulgas võib energiasäästu koordinaator nõuda teavet tarbimise ajast sõltuvuse, lõpptarbijarühmade ja lõpptarbijate geograafilise asukoha kohta.

(2) Teabe esitamisel tuleb tagada eraelulise teabe ja tundliku äriteabe puutumatus ja konfidentsiaalsus.

- (3) Teavet võib nõuda kuni kolme vahetult eelnenud kalendriaasta kohta.
- (4) Andmed eelnenud kalendriaasta kohta tuleb esitada juhul, kui energiasäästu koordinaatori päringule vastamise tähtaeg lõpeb pärast käimasoleva kalendriaasta 1. märtsi.
- (5) Energiasäästu koordinaatori päringule vastamise tähtaeg on 30 kalendripäeva päringu esitamisest arvates.
- (6) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel ei nõuta teavet sagedamini kui üks kord aastas.

3. jagu

Energiasäästukohustuse jaotuskava

§ 21. Energiasäästukohustuse jaotuskava

- (1) Käesoleva seaduse § 16 lõikes 2 sätestatud energiasäästukohustuse jaotuskavas määratakse:
 - 1) üldise energiasäästukohustuse absoluutne maht ajavahemikul 2021. aasta 1. jaanuarist kuni 2030. aasta 31. detsembrini;
[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 01.01.2021]
 - 2) [kehtetu -RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 01.01.2021]
 - 3) avaliku sektori rakendusasutuste rakendatavad poliitikameetmed ja nende kavandatav energiasääst;
 - 4) eraõiguslike juriidiliste isikute, milles riigil on enamusotsustusõigus, rakendatavad poliitikameetmed ja nende kavandatav energiasääst;
 - 5) riigile kinnisvarateenuseid osutava riigi äriühingu rakendatavad poliitikameetmed ja nende kavandatav energiasääst;
 - 6) muud poliitikameetmed ja nende kavandatav energiasääst;
 - 7) kõikide poliitikameetmete summaarne energiasääst;
 - 8) poliitikameetmed, mille rakendamisel nähakse ette erisusi energiaostuvõimetutele isikutele ja energiaostu riskirühma kuuluvatele isikutele või nende suunatud teenuste pakkujatele.
[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 01.01.2021]
- (2) Energiasäästukohustuse täitmiseks nõutav energiasääst määratakse lõpptarbitava energia säästuna.
- (3) [Kehtetu -RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 01.01.2021]
- (4) [Kehtetu -RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 01.01.2021]
- (5) Energiasäästukohustuse jaotuskavas võib ette näha:
 - 1) kuidas poliitikameetmete rakendamisel määrata kindlaks energiaostuvõimetud isikud ja energiaostu riskirühma kuuluvad isikud või nende suunatud teenuste pakkujad;
 - 2) kui suures ulatuses toetada poliitikameetmest energiaostuvõimetuid isikuid ja energiaostu riskirühma kuuluvaid isikuid või nende suunatud teenuste pakkujaid.
[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

§ 22. Andmete kogumine energiasäästukohustuse jaotuskava koostamiseks

- (1) Üldise energiasäästukohustuse arvutamisel lähtutakse eelkõige Euroopa Liidu ja riiklikust statistikast.
- (2) Poliitikameetmete rakendamise tulemusena avalduva energiasäästu arvutab energiasäästu koordinaator, võttes arvesse poliitikameetme rakendaja esitatud teavet.

4. jagu

Energiasäästukohustuse täitmine poliitikameetmete abil

§ 23. Nõuded poliitikameetmetele

- (1) Üldise energiasäästukohustuse täitmiseks rakendatav poliitikameede peab vastama järgmistele nõuetele:
 - 1) poliitikameede peab aitama kaasa üldise energiasäästukohustuse täitmisele ja tagama energiasäästu saavutamise lõpptarbija juures;
[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 01.01.2021]
 - 2) iga volitatud isiku, osaleva isiku või avaliku sektori rakendusasutuse kohustused on määratud poliitikameetme aluseks olevates õigusaktides või muudes dokumentides;
 - 3) kavandatav energiasääst on arvutatud läbipaistval viisil;
 - 4) poliitikameetmega kavandatavat energiasäästu väljendatakse energia lõpptarbimise või primaarenergia tarbimise kaudu, kasutades energiasäästu eeskirjas sätestatud ümberarvutustegureid;

5) poliitikameetmega kavandatava energiasäästu arvutamisel rakendatakse energiasäästu eeskirjas sätestatud põhimõtteid ja meetodeid;

6) osalevad isikud esitavad igal aastal aruande poliitikameetme rakendamise tulemusena saavutatud energiasäästu kohta, välja arvatud juhul, kui see ei ole teostatav;

7) peab olema tagatud poliitikameetme tulemuslikkuse seire ja ette nähtud asjakohased võimalused poliitikameetme muutmiseks juhul, kui poliitikameetme rakendamise tulemusena ei saavutatud algselt kavandatud energiasäästu.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 6 sätestatud kohaldatakse vaid käesoleva seaduse § 17 punktis 4 nimetatud poliitikameetmete puhul.

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

§ 24. Poliitikameetmete rakendamise tulemuslikkuse seire

(1) Energiasäästukohustuse jaotuskavas nimetatud poliitikameetmete rakendamise tulemuslikkuse seiret korraldab energiasäästu koordinaator.

(2) Volitatud isik, osalev isik ja avaliku sektori rakendusasutus teevad energiasäästu koordinaatoriga poliitikameetmete rakendamise tulemuslikkuse seirel koostööd.

(3) Poliitikameetmete rakendamise tulemuslikkuse seire korraldamiseks loob energiasäästu koordinaator kontrollisüsteemi, mis tagab statistiliselt olulisele valimile energiatõhususe parandamise üksikmeetmetest tulemuslikkuse hindamise. Poliitikameetmete rakendamise tulemuslikkuse seire korraldamise alused määratakse energiasäästu eeskirjas.

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

(3¹) Üksikmeetme tulemuslikkuse hindamine koosneb mõõtmisest, kontrollimisest ja tõendamisest, mida tehakse osalevast ja volitatud isikust sõltumatult.

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

(3²) Poliitikameetme või üksikmeetmete tulemusena saavutatav energiasääst arvutatakse vastavalt energiasäästu eeskirjale.

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

(4) Energiasäästu koordinaator avaldab igal aastal andmed poliitikameetmete tulemusena saavutatud ja prognoositava energiasäästu kohta, välja arvatud osaleva isiku rakendatava poliitikameetme puhul.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud ei rakendata käesoleva seaduse § 17 punktis 1 nimetatud poliitikameetme puhul.

(6) Kui poliitikameetmete või üksikmeetmete mõju kattub, peab energiasäästu koordinaator tagama, et energiasäästu ei arvestata mitmekordselt.

§ 25. Poliitikameetme rakendamisel osaleva isiku aruanne

(1) Osalev isik või kõigi poliitikameetme rakendamises osalevate isikute esindaja avaldab oma veebilehel üks kord kalendriaasta kohta poliitikameetme rakendamise aruande. Aruanne avaldatakse hiljemalt kolm kuud pärast kalendriaasta lõppu ja sellest teavitatakse energiasäästu koordinaatorit.

(2) Poliitikameetme rakendamise aruandes esitatakse vähemalt järgmine teave:

- 1) poliitikameetme rakendaja nimi ja registrikood;
- 2) poliitikameetme nimetus;
- 3) poliitikameetme rakendamisse kaasatud asutuste nimetused ning isikute nimed ja registrikoodid;
- 4) energiateenuse osutajate osalemine poliitikameetme rakendamisel;
- 5) poliitikameetme rakendamisel elluviidud tegevuste üldistatud loetelu;
- 6) tegevuste tulemusena kavandatud, saavutatud ja prognoositav energiasääst;
- 7) teave poliitikameetme täpsustamise, muutmise või lõpetamise kohta.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 6 nimetatud kavandatud, saavutatud ja prognoositav energiasääst peab olema arvutatud energiasäästu eeskirja kohaselt.

(4) Energiasäästu [valdkonna eest vastutav minister](#) võib määrusega kehtestada täpsemad nõuded osaleva isiku aruannetele.

§ 26. Poliitikameetmete rahastamine

Poliitikameetmete rahastamine toimub riigieelarvest vastavalt riigi energiapoliitikale ja riigi eelarvestrateegiale.

7. peatükk

Energiaauditid ja energijuhtimissüsteemid

§ 27. Nõuded energiaauditile ja energijuhtimissüsteemile

(1) Energiasäästu koordinaatoril on kohustus soodustada selliste energiaauditite ja energijuhtimissüsteemide kättesaadavust lõpptarbijale, mis on kvaliteetsed ja kulutõhusad ning mida teevad kvalifitseeritud eksperdid või akrediteeritud isikud sõltumatult.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eksperdil peab olema ehitiste energiatõhususe valdkonnas vähemalt energiaaudiitori kutsekvalifikatsiooni VI tase või kõrgem tase sõltuvalt auditeeritavast objektist või sõltumatu akrediteering vastavalt asjakohasele Euroopa või rahvusvahelisele standardile, mis tõendab kompetentsust sertifitseerida energia- või keskkonnajuhtimissüsteeme.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud energiaauditite võivad teha asutusesisesed eksperdid või energiaaudiitorid tingimusel, et nad on pädevad käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud Euroopa või rahvusvaheline standard on Euroopa Standardikomitee, Euroopa Elektrotehnika Standardikomitee, Euroopa Telekommunikatsiooni Standardite Instituudi või Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni poolt vastuvõetud ja avalikuks kasutuseks kättesaadavaks tehtud standard.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud energiaauditite kvaliteedi tagamiseks kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega miinimumnõuded energiaauditile, sealhulgas energijuhtimissüsteemi raames tehtavale energiaauditile. Kui energiaauditi objektiks oleva hoone kasutamise otstarbeks on ehitusseadustiku § 50 lõikes 7 sätestatud määruse alusel elamu, tuleb energiaauditi tegemisel juhinduda ehitusseadustiku § 64 lõike 5 alusel kehtestatud määrusest.

(6) Kui energiaauditite tegemist toetatakse Euroopa Liidu või välisabi vahenditest, riigieelarvelistest või muudest finantseerimisallikatest, peab asjakohase toetusmeetme rakendusüksus või muu toetuse menetleja kontrollima energiaauditi vastavust käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel sätestatud nõuetele.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud energiaauditite aruanded ei tohi sisaldada tingimusi, mis ei luba energiaauditite tulemusi edastada mis tahes kvalifitseeritud või akrediteeritud energiateenuse osutajale, välja arvatud juhul, kui lõpptarbija on edastamise vastu.

(8) Energiasäästu koordinaator töötab välja programme, et julgustada väikese ja keskmise suurusega ettevõtjaid tegema energiaaudititeid ja rakendada audititele järgnevaid soovitusi ning tutvustada energijuhtimissüsteemi majanduslikku kasu. Energiasäästu koordinaator töötab välja programme, et suurendada kodumajapidamiste teadlikkust käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud energiaauditite kasu kohta.
[RT I, 05.07.2016, 3- jõust. 01.10.2016]

§ 28. Suurettevõtjate kohustus teha regulaarseid energiaaudititeid

(1) Ettevõtja, kes ei ole väikese ega keskmise suurusega ettevõtja, peab iga nelja aasta järel tegema käesoleva seaduse § 27 lõikes 1 sätestatud energiaauditi.
[RT I, 12.11.2019, 4- jõust. 22.11.2019]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ettevõtjal, kes rakendab sõltumatu asutuse poolt vastavalt asjakohasele Euroopa või rahvusvahelisele standardile sertifitseeritud energia- või keskkonnajuhtimissüsteemi, ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustust, kui ettevõtja tõendab, et asjaomane juhtimissüsteem hõlmab energiaauditit, mille aruanne vastab käesoleva seaduse § 27 lõike 5 alusel sätestatud miinimumnõuetele.

(3) Nimekirja ettevõtjatest, kes peavad tegema käesoleva seaduse § 27 lõikes 1 sätestatud energiaauditi, koostab energiasäästu koordinaator ja avaldab selle oma veebilehel.
[RT I, 05.07.2016, 3- jõust. 01.10.2016]

8. peatükk

Riigi tegevus energiatõhususe ja energiateenuste arendamisel

§ 29. Energiatõhususe tegevusalade kvalifitseerimissüsteemide arendamine

(1) Energiasäästu koordinaator analüüsib Eestis selliste füüsiliste ja juriidiliste isikute tehnilise pädevuse, objektiivsuse ja usaldusväarsuse taset, kes:

- 1) osutavad energiateenuseid;
- 2) teevad energiaaudititeid;

- 3) on energeetikajuhid;
- 4) paigaldavad hoone energiatõhusust mõjutavaid ehitustooteid.

(2) Kui tuvastatakse, et käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tase pole loetletud tegevusaladel piisav, teeb energiasäästu koordinaator kutseseaduse § 8 lõike 6 alusel moodustatud kutsenõukogule ettepaneku kutsestandardi väljatöötamiseks. Ettepaneku tegemisel tagab energiasäästu koordinaator, et kutsestandardiga loodav kvalifitseerimissüsteem on avalikult kättesaadav, lõpptarbijale läbipaistev ja usaldusväärne ning aitab kaasa riiklike energiatõhususe eesmärkide saavutamisele.

(3) Energiasäästu koordinaator tagab, et käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kvalifikatsioonisüsteemide võrdlemisel ja tunnustamisel tehakse koostööd teiste Euroopa Liidu liikmesriikide ja Euroopa Komisjoniga.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud analüüsi käigus analüüsib energiasäästu koordinaator energiaauditi tegemiseks vajalike kvalifitseeritud ekspertide hulga piisavust ning vajaduse korral teeb pädevale asutusele ettepaneku koolituse korraldamiseks.

§ 30. Energiatõhusust käsitleva teabe levitamine

(1) Energiasäästu koordinaator avaldab läbipaistvat teavet olemasolevate energiatõhususmehhanismide, finantsraamistiku ja õigusaktide kohta oma veebilehel ning levitab seda sobivate infokanalite kaudu asjassepuutuvatele turuosalistele, nagu lõppkasutajad, ehitajad, arhitektid, insenerid, keskkonna- ja energiaauditi tegijad ning hoone energiatõhusust mõjutavate ehitustoodete paigaldajad.
[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

(2) Energiasäästu koordinaator töötab välja ja avaldab juhendi, kuidas turuosalised võiksid krediidi- ja finantseerimisasutusi teavitada energiatõhususe parandamise meetmete rahastamises osalemise võimalustest, näiteks avaliku ja erasektori vahelise partnerlussuhte kaudu.

(3) Energiasäästu koordinaator loob turuosalistele infoplatvormi energiatõhusust käsitleva adekvaatse ja sihipärase teabe jagamiseks energia lõppkasutajale.
[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

(4) Energiasäästu koordinaator soodustab koos sidusrühmadega, sealhulgas kohalike ja piirkondlike ametiasutustega, teavituse-, teadlikkuse parandamise ja koolitusalgatusi, et teavitada elanikke energiatõhususe parandamise meetmetega kaasnevast kasust ja praktilistest üksikasjadest.

(5) Energiasäästu koordinaator töötab välja infoplatvormi, et edendada kodumajapidamise ja väikeses mahus energiatarbiva lõppkasutaja tõhusat energiakasutust käitumisharjumuste muutmise kaudu.
[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]

§ 31. Energiateenuste turu arendamine

Energiateenuste turu edendamiseks ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääsu soodustamiseks sellele turule rakendab energiasäästu koordinaator vajaduse korral järgmisi meetmeid:

- 1) levitab teavet, mis käsitleb energiateenuslepinguid ja tingimusi, mis peaksid sellistes lepingutes olema, et tagada energiasääst ja lõpptarbijale ning lõppkasutaja õigused;
[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 19.10.2020]
- 2) levitab teavet, mis käsitleb energiateenuste projektide toetamiseks mõeldud finantsinstrumente, stiimuleid, toetusi ja laene;
- 3) julgustab kvaliteedimärgiste väljatöötamist, muu hulgas ettevõtjate ühenduste poolt;
- 4) teeb avalikult kättesaadavaks loetelu olemasolevatest energiateenuse osutajatest, kes on kvalifitseeritud käesoleva seaduse § 29 kohaselt, ja uuendab seda regulaarselt;
- 5) toetab avalikku sektorit energiateenuste hankimisel, töötades välja energiatõhususe lepingute sõlmimiseks näidislepinguid, mis hõlmavad vähemalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL XIII lisas loetletud elemente;
- 6) [kehtetu -RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 01.01.2021]
- 7) toetab energiateenuste turu nõuetekohast toimimist, järgides põhimõtet, et turuosaliste juurdepääs energiateenuste turule põhineb läbipaistvatel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel.

§ 32. Muud energiatõhususe edendamise meetmed

Energiasäästu koordinaator hindab õigusaktidega seotud ja muid tõkkeid energiatõhususe saavutamisel ning vajaduse korral võtab nende kõrvaldamiseks asjakohased meetmed.

8¹. peatükk TAASTUVENERGIA EDENDAMINE

[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

1. jagu

TAASTUVENERGIA EESMÄRK

[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

§ 32¹. Riiklik taastuvenergia eesmärk

(1) Aastaks 2030 moodustab taastuvenergia vähemalt 65 protsenti riigisisest energia summaarsest lõpptarbimisest. Elektrienergia summaarsest lõpptarbimisest moodustab taastuvenergia vähemalt 100 protsenti ja soojuste summaarsest lõpptarbimisest vähemalt 63 protsenti. Maantee- ja raudteetranspordis kasutatud taastuvenergia moodustab vähemalt 14 protsenti kogu transpordisektoris tarbitud energiast.
[RT I, 22.10.2022, 3- jõust. 01.11.2022]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eesmärkide täitmise arvutamisel ei võeta arvesse biokütuseid, vedelaid biokütuseid ega biomasskütuseid ega nendest toodetud energiat, mis ei vasta käesoleva seaduse § 32³ lõigetes 1–6 kirjeldatud põhimõtetele ega atmosfääriõhu kaitse seaduse § 120 lõike 1 alusel kehtestatud määruuses nimetatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele ning mille kasutamine ei ole kooskõlas jäätmehierariiaga jäätmeseaduse tähenduses.
[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

(3) Taastuvenergia osakaal riigi summaarses lõpptarbimises ei või olla väiksem kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82–209) I lisa A osas esitatud tabeli kolmandas veerus nimetatud lähteosakaal.
[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud riikliku taastuvenergia eesmärgi saavutamiseks on taastuvenergia projektide ehitamiseks, ajakohastamiseks ja käitamiseks vajaliku loamenetluse kontaktpunktiks Kliimaministeerium.
[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

§ 32². Taastuvenergia osakaalu arvutamise üldised põhimõtted

(1) Taastuvenergia osakaal arvutatakse taastuvenergia summaarse lõpptarbimisena jagatuna kõikidest energiaallikatest toodetud energia summaarse lõpptarbimisega ja seda väljendatakse protsendina.

(2) Taastuvenergia osakaalu arvutamiseks energia summaarses lõpptarbimises liidetakse järgmised elemendid:
1) taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia (edaspidi ka *taastuvelektrienergia*) summaarne lõpptarbimine;
2) taastuvenergia summaarne lõpptarbimine kütte- ja jahutussektoris;
3) taastuvenergia summaarne lõpptarbimine transpordisektoris.

(3) Taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi, elektrienergiat ja vesinikku võetakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud taastuvenergia summaarsete lõpptarbimiste arvutamisel arvesse ainult üks kord.

(4) Taastuvelektrienergia summaarne lõpptarbimine arvutatakse taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia kogusena, sealhulgas oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbijate ja taastuvenergia kogukondade toodetud elektrienergia kogus, välja arvatud elektrienergia kogus, mis on toodetud eelnevalt mäe otsa pumbatud vett kasutavates pumpelektrijaamades.

(5) Mitmel kütusel töötava elektrijaama puhul võetakse taastuvelektrienergia summaarse lõpptarbimise arvutamisel arvesse üksnes see osa elektrienergiast, mis on toodetud taastuvatest energiaallikatest, ja iga kütuse energiasisaldust eraldi.

(6) Vee ja tuule abil toodetud elektrienergiat võetakse taastuvelektrienergia summaarse lõpptarbimise arvutamisel arvesse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 II lisas sätestatud normaliseerimisvalemile.

(7) Taastuvenergia summaarne lõpptarbimine kütte- ja jahutussektoris arvutatakse taastuvatest energiaallikatest toodetud kaugkütte ja -jahutusenergia kogusena, millele on lisatud tööstuses, majapidamistes, teenustes, põllumajanduses, metsanduses ja kalanduses kütteks, jahutuseks ja tootmiseks kasutatud muu taastuvenergia kogus.

(8) Mitmel kütusel töötava elektrijaama puhul võetakse taastuvenergia summaarse lõpptarbimise arvutamisel arvesse üksnes see osa soojust- ja jahutusenergiast, mis on toodetud taastuvatest energiaallikatest, ning iga kütuse energiasisaldust eraldi.

(9) Soojuspumpade ja kaugjahutussüsteemide abil kütteks ja jahutuseks kasutatud ümbritseva keskkonna energiat kaugkütteseaduse tähenduses ning soojusenergia maapinna all salvestunud energiat võetakse käesoleva paragrahvi lõike 2 punkti 2 kohaldamisel arvesse tingimusel, et lõplik saadav energiakogus ületab oluliselt soojuspumba ja kaugjahutussüsteemi käitamiseks kasutatud primaarenergia kogust. Arvutused tehakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 VII lisas esitatud meetodile, võttes arvesse energia tarbimist kõikides lõpptarbimissektorites.

(10) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punkti 2 kohaldamisel ei võeta arvesse soojusenergiat, mis on toodetud selliste passiivsete energiasüsteemide abil, mille puhul väiksem energiatarbimine saavutatakse passiivselt ehituskonstruksioonide abil või tänu taastumatust energiaallikatest toodetud soojusele.

(11) Energia summaarse lõpptarbimise arvutamisel arvestatakse, et lennundussektoris tarbitud energia kogus ei moodusta protsentuaalselt energia summaarsest lõpptarbimisest rohkem kui 6,18 protsenti.

(12) Taastuvenergia osakaalu arvutamisel kasutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1099/2008 energiatatistika kohta (ELT L 304, 14.11.2008, lk 1–62) sätestatud meetodeid ja mõisteid.

(13) Biomasskütustest pärast 2022. aasta 15. juunit tootmist alustanud tootmiseadmete toodetud elektrienergiat võetakse käesoleva paragrahvi lõike 2 kohaldamisel arvesse üksnes juhul, kui see vastab vähemalt ühele järgmistest nõuetest:

- 1) elektrienergia on toodetud tootmiseadmega, mille summaarne nimisoojusvõimsus on alla 50 MW;
- 2) elektrienergia on toodetud tootmiseadmega, mille summaarne nimisoojusvõimsus on 50–100 MW, ja tootmisel on kasutatud tõhusa koostootmise tehnoloogiat või ainult elektrienergiat tootvate käitiste puhul on saavutatud komisjoni rakendusotsuses (EL) 2017/1442, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL alusel parima võimaliku tehnika (PVT) alased järeldused suurte põletuseseadmete jaoks (ELT L 212, 17.08.2017, lk 1–82), määratletud parima võimaliku tehnikaga saavutatav energiatarbimise tase;
- 3) elektrienergia on toodetud tootmiseadmega, mille summaarne nimisoojusvõimsus on üle 100 MW, ja tootmisel on kasutatud tõhusa koostootmise tehnoloogiat või ainult elektrienergiat tootvate käitiste puhul on saavutatud elektritootmise netokasutegur vähemalt 36 protsenti;
- 4) elektrienergia tootmisel on rakendatud biomassist tekkiva süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist.
[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

(14) Biomasskütustest üksnes elektrienergiat tootvate tootmiseadmete toodetud elektrienergiat võetakse käesoleva paragrahvi lõike 2 kohaldamisel ning elektrituruseaduse §-des 59, 59⁴, 59⁵ ja 59⁶ sätestatud toetuse maksimise arvesse juhul, kui need ei kasuta ühe kuu arvestuses peamise kütusena fossiilkütust ja kui käesoleva seaduse § 8 lõike 1 kohase aruande järgi ei ole tõhusa koostootmise tehnoloogiat võimalik kulutõhusalt rakendada.
[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

(15) Käesoleva paragrahvi lõike 2 kohaldamisel võetakse biokütuseid ja vedelaid biokütuseid arvesse juhul, kui need vastavad käesoleva seaduse §-s 32³ ning atmosfääriõhu kaitse seaduse alusel sätestatud biokütuse nõuetele ja säästlikkuse kriteeriumitele.
[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

§ 32³. Biokütusest, vedelast biokütusest ja biomasskütusest toodetud taastuvenergia osakaalu arvutamise põhimõtted ning nende kütuste säästlikkusele vastavuse tõendamise nõuded ja kriteeriumid [RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(1) Põllumajanduslikust biomassist toodetud biokütusest, vedelast biokütusest ja biomasskütusest toodetud energiat võetakse käesoleva seaduse § 32² lõikes 2 sätestatud osakaalu arvutamisel arvesse juhtudel, kui põllumajanduslikust biomassist toodetud biokütust, vedelat biokütust ja biomasskütust ei toodeta toorainest, mis on saadud maa-alalt, millel oli 2008. aasta 1. jaanuariks või on pärast seda vähemalt üks järgmistest staatustest:

- 1) põlismets ja muu metsamaa, täpsemalt kohalike puuliikidega mets ja muu metsamaa, kus ei ole selgeid märke inimtegevusest ja kus ökoloogilised protsessid ei ole olulisel määral häiritud;
- 2) suure bioloogilise mitmekesisusega mets ja muu metsamaa, mis on liigirikas ja rikkumata või mille on asjaomane pädev asutus tunnistanud suure bioloogilise mitmekesisusega maa-alaks, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et asjaomase tooraine tootmine ei olnud vastava maa-ala looduskaitse-eesmärkidega vastuolus;
- 3) maa-ala, mis on looduskaitse seaduse alusel kaitse all, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et tooraine kogumine ei olnud kaitstava loodusobjekti eesmärkidega vastuolus;
- 4) maa-ala, mis on määratud selliste haruldaste, ohustatud või väljasuremisohus ökosüsteemide või liikide kaitse alaks, mida on tunnustatud rahvusvaheliste lepingutes või mis on kantud valitsusvaheliste organisatsioonide või Rahvusvahelise Looduskaitse Liidu koostatud nimekirjadesse, tingimusel et neid tunnustatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 30 lõike 4 esimesele lõigule, kui ei esitata tõendeid, et asjaomase tooraine tootmine ei olnud nende looduskaitse-eesmärkidega vastuolus;
- 5) üle ühe hektari suurune looduslik rohuma; ja
- 6) üle ühe hektari suurune mitterohuma, mille on pädev asutus tunnistanud suure bioloogilise mitmekesisusega maa-alaks, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et toorainet on vaja koguda selle kui suure bioloogilise mitmekesisusega rohuma seisundi säilimiseks;

7) turbaala, kui ei esitata tõendeid selle kohta, et selle tooraine viljelus ja kogumine ei too kaasa varem kuivendamata pinnase kuivendamist.
[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

(1¹) Põllumajanduslikust biomassist toodetud biokütusest, vedelast biokütusest ja biomasskütusest toodetud energiat võetakse käesoleva seaduse § 32²lõikes 2 sätestatud osakaalu arvutamisel arvesse järgmistel juhtudel:
1) põllumajandusmaa jäätmetest ja jääkidest toodetud biokütuse, vedela biokütuse ja biomasskütuse tootmiseks on olemas seire- või halduskava, mis käsitleb kütuse tootmise mõju pinnase kvaliteedile ja süsinikusaldusele;
2) biokütust, vedelat biokütust ja põllumajanduslikust biomassist toodetud biomasskütust ei toodeta toorainest, mis on saadud käesoleva paragrahvi lõike 6 tähenduses suure süsinikuvaruga maa-alalt.
[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

(1²) Käesoleva paragrahvi lõike 1¹punkti 2 ei kohaldata, kui tooraine hankimisega säilib maa-alal sama staatus kui 2008. aasta 1. jaanuaril.
[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

(2) Metsa biomassist toodetud biokütusest, vedelast biokütusest ja biomasskütusest toodetud energiat võetakse käesoleva seaduse § 32²lõikes 2 sätestatud osakaalu arvutamisel arvesse, kui toodetud energia vastab:
1) metsaseaduses metsa majandamise kohta sätestatud nõuetele;
2) looduskaitseaduses kaitsealade, hoiualade ja püsielupaikade, biomassi hankimisala asukohast tuleneva kohaliku omavalitsuse üksuse kaitstavate loodusobjektide ning metsaseaduses vääriselupaikade kohta sätestatud nõuetele;
3) atmosfääriõhu kaitse seaduse § 120 lõike 1 alusel kehtestatud määruses sätestatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele.

(3) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhtudele peavad metsa biomassist toodetud biokütused, vedelad biokütused ja biomasskütused vastama järgmistele maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse kriteeriumidele:

1) metsa biomassi päritoluriik või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon on Pariisi kliimakokkuleppe osaline;
2) metsa biomassi päritoluriik või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon on ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsile teatanud oma riiklikult kindlaksmääratud panuse, mis hõlmab põllumajanduse, metsanduse ja maakasutuse heidet ja selle sidujates sidumist ning millega tagatakse, et biomassi ülestöötamisega seotud süsinikuvaru muutusi võetakse arvesse riiklikus kohustusel vähendada või piirata kasvuhoonegaaside heitkoguseid riiklikult kindlaksmääratud panuse võrra, või on kehtestanud Pariisi kliimakokkuleppe artikli 5 kohaselt riigisisese või piirkondliku õiguse, mida kohaldatakse ülestöötamispiirkonnas süsinikuvaru ja sidujate kaitsmiseks ja suurendamiseks, ning on tõendanud, et teatatud maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektori heitkogused ei ole suuremad kui sidujates seotud kogused.

(4) Teisest Euroopa Liidu liikmesriigist või kolmandast riigist pärineva metsa biomassist toodetud biomasskütusest toodetud energiat võetakse käesoleva seaduse § 32²lõikes 2 sätestatud osakaalu arvutamisel arvesse, kui vastava riigi õigusaktid sisaldavad sätteid, mille kohaselt:
1) ülestöötamine on seaduslik ja ülestöötatud aladel mets uuendatakse;
2) rahvusvahelise või riigisisese õiguse alusel või asjakohase pädeva asutuse poolt looduskaitsealadeks määratud maa-alad, sealhulgas märgalad ja turbaalad, on kaitstud;
3) ülestöötamisel võetakse arvesse pinnase kvaliteedi ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamist, et minimeerida negatiivset mõju, ning et ülestöötamine säilitab metsade pikaajalise tootmisvõime või suurendab seda.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 nimetatud asjaolud ei ole tõendatavad, võetakse energiat käesoleva seaduse § 32²lõikes 2 sätestatud taastuvenergia osakaalu arvutamisel ja taastuvenergia tootmise eest toetuste maksimise arvesse, kui kütuse tootja või kütuse kasutaja rakendab metsa hankimisala tasandil juhtimissüsteeme, millega tagatakse lõikes 4 nimetatud asjaolud ning metsa süsinikuvaru ja sidujate taseme pikaajaline säilimine või suurenemine.
[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

(6) Suure süsinikuvaruga maa-ala käesoleva seaduse tähenduses on maa-ala, mida 2008. aasta jaanuaris iseloomustas, kuid enam ei iseloomusta, üks järgmistest seisunditest:
1) märgala, see tähendab pidevalt või suurema osa aastast veega kaetud või veest küllastunud maa-ala;
2) püsivalt metsane ala, see tähendab üle ühe hektari suurune maa-ala, millel kasvavad üle viie meetri kõrgused puud võrade liitusega üle 30 protsendi, või puud, mis suutsid nimetatud künnisteni jõuda;
3) üle ühe hektari suurune maa-ala, millel kasvavad üle viie meetri kõrgused puud võrade liitusega 10–30 protsenti, või puud, mis suutsid nimetatud künnisteni jõuda, juhul kui ei esitata tõendeid selle kohta, et maa-ala süsivesinikuvaru enne ja pärast kasutuselevõttu on niisugune, et kui kasutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT

L 328, 21.12.2018, lk 82–209) lisa 5 osas C sätestatud meetodikat, vastab atmosfääriõhu kaitse seaduse § 120 lõike 1 alusel kehtestatud määruses sätestatud tingimustele.

(6¹) Käesoleva seaduse § 32²lõikes 2 nimetatud taastuvatest energiaallikatest toodetud energia summaarse lõpptarbimise arvutamisel ei tohi selliste biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste, mis on toodetud maakasutuse kaudse suure riskiga toidu- ja söödakultuuridest, mille kasvatamise ala on märkimisväärselt laienenud suure süsinikuvaruga maale, osakaal ületada 0,2 protsenti, välja arvatud juhul, kui need on käesoleva lõike kohaselt sertifitseeritud maakasutuse kaudse muutuse vähese riskiga biokütuste, vedelate biokütuste või biomasskütustena.
[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

(7) Jäätmetest ja jääkidest, mis ei pärine põllumajandusest, vesiviljelusest, kalandusest ega metsandusest, toodetud energiat võetakse käesoleva seaduse § 32²lõikes 2 sätestatud osakaalu arvutamisel arvesse juhul, kui selline energia vastab atmosfääriõhu kaitse seaduse § 120 lõike 1 alusel kehtestatud määruses sätestatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele. Käesolevas lõikes sätestatud kohaldatakse ka selliste jäätmete ja jääkide suhtes, mis on kõigepealt töödeldud tooteks ja seejärel biokütuseks, vedelaks biokütuseks või biomasskütuseks.
[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

(8) Tahketest olmejäätmetest toodetud elektri-, soojus- ja jahutusenergiale, mida võetakse käesoleva seaduse § 32²lõikes 2 nimetatud osakaalu arvutamisel arvesse, ei kohaldata atmosfääriõhu kaitse seaduse § 120 lõike 1 alusel kehtestatud määruses sätestatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriume.

(9) Kui biomasskütust kasutatakse elektri-, soojus- ja jahutusenergiat või kütust tootvas käitisel, mille summaarne nimisoojusvõimsus on vähemalt 20 MW tahkete biomasskütuste puhul ning vähemalt 2 MW gaasiliste biomasskütuste puhul, võetakse biomasskütusest toodetud energiat käesoleva seaduse § 32²lõikes 2 nimetatud osakaalu arvutamisel arvesse juhul, kui selline energia vastab sõltumata geograafilisest päritolust käesoleva seaduse § 32³lõigetes 1–6 kirjeldatud põhimõtetele ning atmosfääriõhu kaitse seaduse § 120 lõike 1 alusel kehtestatud määruses nimetatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele.
[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

(10) Ettevõtja tagab käesolevas paragrahvis sätestatud nõuetele ja kriteeriumidele vastavuse tõendamisel ja kontrollimisel:

1) biokütuse, vedela biokütuse ja biomasskütuse säästlikkuse kontrollimiseks vajaliku massibilansisüsteemi rakendamise, mis tagab, et igast kütuse saadetest toodetud energia võetakse summaarse taastuvenergia arvutamisel arvesse ainult üks kord ning massibilansisüsteem sisaldab teavet selle kohta, kas taastuvenergia tootmiseks on antud toetust ning toetuse andmise korral teavet toetuskava liigi kohta;

2) auditeerimise asjakohaste standardite järgi sõltumatu audiitori poolt kord aastas hiljemalt järgneva aasta 25. veebruariks;

3) asjakohaste tõendite olemasolu.

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(10¹) Saadetise töötlemise tulemusena saadud sellisele tootele või sellistele toodetele, mis on ette nähtud biokütuste, vedelate biokütuste või biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest toodetud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste või ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste tootmiseks, kohandatakse teavet säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise näitajate kohta ja seotakse see toodanguga.
[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

(10²) Kui saadetise töötlemise tulemuseks on ainult üks toode käesoleva paragrahvi lõikes 10¹ nimetatud kütuste tootmiseks, siis kohaldatakse ümberarvestustegurit, mis näitab sellise tootmise töödeldud toote massi ja töötlemisprotsessi algtooraine massi suhet.
[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

(10³) Kui saadetise töötlemise tulemuseks on mitu käesoleva paragrahvi lõikes 10¹ nimetatud kütuste tootmiseks mõeldud toodet, siis kohaldatakse igale tootele eraldi ümberarvestustegurit ja kasutatakse eraldi massibilansisüsteemi.
[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

(11) Käesolevas paragrahvis sätestatud nõuetele ja kriteeriumidele vastavuse tõendamiseks võib ettevõtja kasutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82–209) artiklis 30 nimetatud riiklikku kava või Euroopa Komisjoni poolt tunnustatud vabatahtlikku kava.
[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(12) Ettevõtja avaldab oma veebilehel teabe biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste geograafilise päritolu ning lähteainete kohta ja ajakohastab seda igal aastal.
[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(13) Biokütusest, vedelast biokütusest ja biomasskütusest toodetud taastuvenergia osakaalu arvutamise põhimõtete ja biomassi säästlikkuse nõuetele ja kriteeriumidele vastavuse tõendamise ja käesoleva paragrahvi lõikes 12 nimetatud teabe avaldamise täpsemad nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega. [RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 01.07.2023]

(14) Käesolevas paragrahvis sätestatud kohustusi kohaldatakse nii Euroopa Liidus toodetud kui ka Euroopa Liitu imporditud biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest toodetud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste ning ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste suhtes. [RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

§ 32⁴. Transpordisektoris taastuvenergia osakaalu arvutamise põhimõtted

(1) Transpordisektori taastuvenergia summaarne lõpptarbimine arvutatakse transpordisektoris tarbitud kõigi biokütuste, biomasskütuste ning muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest toodetud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste summana.

(2) Tarbimisse lubatud maantee- ja raudteetranspordikütuste energiasalduse arvutamisel võetakse arvesse mootoribensiini, diislikütust, maagaasi, biokütuseid, biogaasi, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest toodetud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid, ringlusse võetud süsinikupõhiseid kütuseid ning maantee- ja raudteetranspordi sektorisse tarnitud elektrienergiat.

(3) Ringlusse võetud süsinikupõhised kütused on vedelad ja gaasilised kütused, mis on toodetud taastumatut päritolu vedelatest või tahketest jäätmetest, mis ei sobi materjalina taaskasutamiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3–30), artiklile 4, või taastumatut päritolu jäätmetöötluse gaasist ja heitgaasist, mis tööstuskäitiste tootmisprotsessis vältimatult ja tahtmatult tekib.

(4) Transpordisektori taastuvenergia sisalduse arvutamisel võetakse arvesse kõikidesse transpordisektoritesse tarnitud taastuvenergiat, sealhulgas maantee- ja raudteetranspordi sektorisse tarnitud taastuvelektrienergiat.

(5) Transpordisektoris taastuvenergia osakaalu arvutamisel arvestatakse energiasaldust järgmiselt:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 IX lisas loetletud lähteainetest toodetud biokütuste ja transpordis kasutatava biogaasi energiasaldus korrutatakse kahega;
- 2) maanteesõidukitele tarnitava taastuvelektrienergia sisaldus korrutatakse neljaga;
- 3) raudteesõidukitele tarnitava taastuvelektrienergia sisaldus korrutatakse 1,5-ga;
- 4) lennundus- ja merendussektorisse tarnitavate kütuste, välja arvatud toidu- ja söödakultuuridest toodetud kütuste, energiasaldus korrutatakse 1,2-ga.

(6) Toidu- ja söödakultuurid on põllumajandusmaal põhikultuurina kasvatatud tärkliiserikkad põllukultuurid ning suhkru- või õlikultuurid, välja arvatud jäägid, jäätmed ja lignotselluloosmaterjal ja täiendkultuurid, nagu vahekultuurid ja haljasväetistaimed, tingimusel et täiendkultuuride kasutamine ei tekita nõudlust täiendava maa järele.

(7) Transpordikütuste energiasalduse arvutamisel kasutatakse kütteväärtusi, mis on esitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 III lisas. Nende transpordikütuste energiasalduse määramiseks, mida ei ole III lisas nimetatud, kasutatakse Euroopa standardiorganisatsiooni kütuste kütteväärtuste määramise standardeid. Kui Euroopa standardiorganisatsioon ei ole selliseid standardeid vastu võtnud, kasutatakse vastavaid Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni standardeid.

(8) Maantee- ja raudteesõidukitele tarnitava taastuvelektrienergia osakaalu arvutamiseks korrutatakse tarnitud elektrienergia kogus megavatt-tundides tarnimisest arvates üle-eelmise aasta riigi keskmise taastuvelektrienergia osakaaluga megavatt-tundides ning esitatakse protsentides.

(9) Kui elektrienergia tarniti maantee- või raudteesõidukisse vahetult taastuvelektrienergia tootmisest, arvatakse see elektrienergia taastuvelektrienergiaks.

(10) Kui muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest toodetud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks kasutatakse kas vahetult või vahesaaduste saamiseks elektrienergiat, kasutatakse taastuvenergia osakaalu määramiseks taastuvelektrienergia keskmist osakaalu, võttes arvesse üle-eelmise aasta andmeid.

(11) Elektrienergiat, mis on tarnitud vahetult taastuvelektrienergia tootmisest elektriturseaduse tähenduses, võib arvesse võtta kui taastuvelektrienergiat, kui seda kasutatakse muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks, juhul kui tootmisest:

- 1) alustab tegevust hiljem kui muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid tootev käitis või sellega samal ajal;
- 2) ei ole võrku ühendatud või on võrku ühendatud, kuid on võimalik tõendada, et vastav elektrienergia ei ole võetud võrgust.

(12) Käesoleva paragrahvi lõikes 10 nimetatud transpordikütuste tootmiseks võrgust võetud elektrienergiat võib lugeda täielikult taastuvelektrienergiaks, kui see on toodetud üksnes taastuvatest energiaallikatest, selle taastuvenergia omadused ja kõik muud asjakohased kriteeriumid on tõendatud ning on tagatud, et selle taastuvenergia omadusi deklareeritakse ainult üks kord ja ainult ühes lõpptarbimissektoris.
[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

2. jagu

OMA TARBEKS TOODETUD TAASTUVENERGIA TARBIMINE

[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

§ 32⁵. Oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbimise tugiraamistik

(1) Kliimaministerium osaleb koos teiste Euroopa Liidu liikmesriikide asjaomaste asutustega ühise oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbimise edendamise ja hõlbustamise tugiraamistiku loomises.
[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tugiraamistikus käsitletakse:

- 1) lõpptarbijate ja lõppkasutajate, sealhulgas energiaostuvõimetute isikute ja energiaostu riskirühma kuuluvate isikute juurdepääsu oma tarbeks toodetud taastuvenergiatele;
- 2) projektide rahastamise põhjendamatuid takistusi turul ja meetmeid rahastamisele juurdepääsu hõlbustamiseks;
- 3) teisi oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbimise põhjendamatuid regulatiivseid takistusi, sealhulgas üürnike jaoks;
- 4) hoonete omanikele suunatud stiimuleid, et nad looksid oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbimise võimalusi, sealhulgas üürnike jaoks;
- 5) oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbijatele nende poolt võrku suunatud oma tarbeks toodetud taastuvenergia jaoks juurdepääsu andmist mittediskrimineerivatele asjakohastele toetuskavadele ja kõikidele elektrituru segmentidele;
- 6) oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbijate kohustust panustada elektrienergia võrku suunamisel piisavalt ja tasakaalustatult süsteemi üldkulude katmisesse.

[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

§ 32⁶. Taastuvenergiakogukond

(1) Tarbija osalemisele taastuvenergiakogukonnas ei tohi seada põhjendamatuid ja diskrimineerivaid tingimusi.

(2) Taastuvenergiakogukond on juriidiline isik, keda kontrollivad füüsilisest isikust, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjast või kohaliku omavalitsuse üksusest aktsionärid, osanikud või liikmed, kelle elu- või asukoht on kõnealusele juriidilisele isikule kuuluvate ja tema väljatöötatud taastuvenergiaprojektide lähedal ning kelle peamine eesmärk on rahalise kasumi asemel anda keskkonnaalast, majanduslikku või sotsiaalset kogukondlikku kasu oma aktsionäridele, osanikele või liikmetele või nendele piirkondadele, kus ta tegutseb.

(3) Taastuvenergiakogukonnas osaleva ettevõtja peamine äri- või kutsetegevus ei tohi olla taastuvenergiakogukonnas osalemine.

(4) Taastuvenergiakogukonnal on õigus:

- 1) taastuvenergiat toota, tarbida, salvestada ja müüa;
- 2) jagada kogukonna omandis olevate tootmisüksustega toodetud taastuvenergiat kogukonna sees, säilitades liikmete õigused ja kohustused tarbijatena;
- 3) pääseda kas otse või koondununa kõikidele sobivatele energiaturgudele.

(5) Taastuvenergiakogukonna energiamõõtepunktides mõõdetakse kasutatud energiat selleks ettenähtud kaugloetava mõõteseadmega.
[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

8². peatükk

PÄRITOLUTUNNISTUS

[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

§ 32⁷. Kütuse ja energia päritolutunnistus

(1) Päritolutunnistus käesoleva seaduse tähenduses on elektrooniline dokument, mille väljastab päritolutunnistuse süsteemi haldaja biometaan, vesiniku, veeldatud biometaan või elektri-, soojus- või jahutusenergia tootjale tootja taotluse alusel, et tõendada toodetud energiaühiku päritolu ja süsinikuheidet.
[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

(2) Biometaani, vesiniku, veeldatud biometaani või elektri-, soojus- või jahutusenergia tootmine loetakse süsinikuneutraalseks, kui tootmise protsessis ei emiteerita süsinikdioksiidi või kui see on kinni püütud või taaskasutatud.

(3) Iga toodetud biometaani, vesiniku, veeldatud biometaani või elektri-, soojus- või jahutusenergia megavatt-tunni kohta väljastatakse üks päritolutunnistus.

(4) Päritolutunnistus kehtib 18 kuud pärast kütuse või energia tootmist.

(5) Päritolutunnistust kasutatakse tarbijale tarnitud ja tarbitud energiaühiku taastuvast energiaallikast tootmise tõendamiseks mõõtepunktis. Nimetatud eesmärgil kasutatud päritolutunnistus märgitakse tarbimise tõendamiseks kustutatuks, mille järel seda enam kasutada ei saa.

(6) Päritolutunnistust võib võõrandada füüsiliselt tarnitud kütusest või energiast eraldi 12 kuu jooksul pärast energiaühiku tootmist.

[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

(7) Tarnitud ja tarbitud energiaühiku päritolu tõendamiseks võib kasutada ainult Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis väljastatud päritolutunnistust.

(8) Tarbijal on õigus näha päritolutunnistuste elektroonilises andmebaasis tema mõõtepunktis kasutatud päritolutunnistusi. Nende alusel saab tarbija tõendada, et tema tarbitud energia on toodetud taastuvast energiaallikast.

[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

§ 32⁸. Päritolutunnistuse väljastamise, võõrandamise ja kustutamise tingimused

(1) Päritolutunnistuse väljastamine, võõrandamine ja kustutamine riigi sees ning Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriikide vahel toimub käesoleva seaduse § 32¹⁰lõikes 1 nimetatud päritolutunnistuste elektroonilise andmebaasi kaudu.

(2) Päritolutunnistuse väljastamist saab taotleda järgmistel tingimustel:

- 1) Päritolutunnistuste süsteemihaldaja (edaspidi *süsteemihaldaja*) on avanud tootjale konto päritolutunnistuste elektroonilises andmebaasis;
- 2) tootmiseseade asub Eesti Vabariigi territooriumil;
- 3) tootmiseseade on registreeritud päritolutunnistuste elektroonilises andmebaasis;
- 4) tootja on esitanud käesoleva paragrahvi lõike 11 alusel kehtestatud määрусega kindlaksmääratud teabe, mis on vajalik käesoleva seaduse §-s 32⁹ nimetatud andmete päritolutunnistusel esitamiseks.

(3) Energiakogus, mille kohta päritolutunnistus väljastatakse ja kustutatakse, määratakse kindlaks kauglugemisseadmega.

(4) Biometaani päritolutunnistus väljastatakse, kui biometaan vastab maagaasiseaduse § 17³lõike 2 alusel kehtestatud gaasi kvaliteedinõuetele, biometaani kogus ja kvaliteeditingimustele vastavus on mõõdetud mõõteseaduse § 5 lõikes 1 toodud nõuetele vastavalt ning toodetud biometaani mõõteandmed on edastatud maagaasiseaduse § 10²lõikes 1 nimetatud andmevahetusplatvormile. Käesolevat lõiget kohaldatakse ka biometaanile, mis on toodetud ülekandevõrgust eraldatud tootmisjaamas.

(5) Süsteemihaldajal on õigus saada päritolutunnistuse taotlejalt teavet, mis on vajalik käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel esitatud andmete õigsuse kontrollimiseks.

(6) Süsteemihaldaja jätab päritolutunnistuse väljastamata või tunnistab väljastatud päritolutunnistuse kehtetuks, kui:

- 1) kütus või energia ei vasta käesoleva seaduse § 32⁷lõigetes 1 ja 2, käesoleva paragrahvi lõikes 4 või elektrituruseaduse § 58 lõikes 2 toodud päritolutunnistuse väljastamise nõuetele;
- 2) tootja on esitanud valeandmed või keeldunud käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel temalt nõutud andmete väljastamisest.

(7) Päritolutunnistuse saab päritolutunnistuste elektroonilisest andmebaasist kustutada Eestis tarbitud energia päritolu tõendamiseks.

(8) Taastuvenergia võõrandamisel taastuvenergia müügilepinguga või muul viisil tuleb võõrandajal vastav kogus päritolutunnistusi registris üle kanda isikule, kes taastuvenergiat omandas. Kui omandajaks on energia tarbija, tuleb võõrandajal vastav kogus päritolutunnistusi omandaja kasuks registris kustutada.

[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

(9) Kalendriaasta elektrienergia tarbimise tõendamiseks saab päritolutunnistust kustutada kuni tarbimisele järgneva kalendriaasta 31. märtsini.

(10) Kalendriaasta biometaaniga tarbimise tõendamiseks saab päritolutunnistust kustutada kuni tarbimisele järgneva kalendriaasta 15. jaanuarini.

(11) Päritolutunnistuse väljastamise, võõrandamise ja kustutamise korra ning päritolutunnistuse taotlemisel esitatava teabe koosseisu kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).
[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

§ 32⁹. Päritolutunnistusel esitatav teave

(1) Päritolutunnistusel esitatakse vähemalt järgmised andmed:

- 1) taastuvenergia tootmiseseadme asukoht, liik ja installeeritud võimsus ning energiaühiku tootmiseks kasutatud energiaallika nimetus ja tootmiseseadme kood;
- 2) kuupäev, millal tootmiseseade alustas tegevust;
- 3) info, kas tootmiseseade on saanud investeeringutoetust või muud toetust riikliku toetuskava kaudu, ja toetuskava liik;
- 4) toodetud energiaühiku nimetus ning tootmise algus- ja lõppkuupäev;
- 5) kütuse või energia tootmiseks kasutatud kütuste või toorainete loetelu;
- 6) päritolutunnistuse väljastamise kuupäev ja riik ning kordumatu identifitseerimisnumber.

(2) Biometaaniga ja veeldatud gaasi tootmise kohta väljastatud päritolutunnistusel esitatakse:

- 1) teave kütuse energiaühiku vastavuse kohta kriteeriumidele, mis on kehtestatud atmosfääriõhu kaitse seaduse § 120 lõike 1 alusel biokütuste ja vedelate biokütuste säästlikkuse kohta;
- 2) kütuse tootmise viis;
- 3) maakasutuse kategooria ja emissioon;
- 4) kasvuhoonegaaside heite mahukus;
- 5) kütuse alumine ja ülemine kütteväärtus;
- 6) märge selle kohta, kas tegemist on täiustatud biokütusega vedelkütuse seaduse tähenduses.

(3) Tõhusa koostootmise režiimil toodetud elektrienergia ühe megavatt-tunni kohta väljastatakse üks päritolutunnistus, milles esitatakse nii elektrienergia kui ka soojusenergia näitajad ning lisatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmetele ka järgmised andmed:

[RT I, 04.07.2024, 1- jõust. 14.07.2024]

- 1) tootmiseseadme soojusvõimsus;
- 2) kasutatud kütuse alumine kütteväärtus;
- 3) koostootmisrežiimil toodetud soojusenergia hulk ja kasutusviis;
- 4) tootmiseseadme elektriline ja soojuslik nimikasukatgur;
- 5) käesoleva seaduse § 8 lõike 2 alusel kehtestatud määruse alusel arvatud primaarenergia sääst.

[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

§ 32¹⁰. Päritolutunnistuste haldamine

(1) Süsteemihaldaja loob enda väljastatavate päritolutunnistuste haldamiseks elektroonilise andmebaasi ning avaldab kord kuus oma veebilehel andmed väljastatud, kasutatud, eksporditud, imporditud ja kehtivuse kaotanud päritolutunnistuste kohta.

(2) Päritolutunnistuste süsteemi haldamise kulu kaetakse taastuvenergia tasust ning see ei tohi moodustada rohkem kui kaks protsenti makstavate toetuste kogusummast. Süsteemihaldajal on õigus võtta päritolutunnistusega tehtud toimingute eest põhjendatud tasu. Süsteemihaldaja töötab välja ja avaldab oma veebilehel päritolutunnistuste haldamisega seotud kulude katmiseks teenuste hinnakirja.

(3) Süsteemihaldaja tunnustab teiste Euroopa Liidu liikmesriikide poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 kohaselt väljaantud päritolutunnistusi ainsa tõendina käesoleva seaduse §-s 32⁸ sätestatud asjaolude tõendamiseks.

(4) Süsteemihaldaja võib päritolutunnistuse tunnustamisest keelduda üksnes juhul, kui tal on põhjendatud kahtlused selle õigsuses või usaldusväärsuses.

(5) Süsteemihaldaja teatab Euroopa Komisjonile päritolutunnistuse tunnustamisest keeldumisest ja selle põhjendused. Kui Euroopa Komisjon leiab, et päritolutunnistuse tunnustamisest keeldumine ei ole põhjendatud, võib ta nõuda, et süsteemihaldaja päritolutunnistust tunnustaks.

(6) Süsteemihaldaja ei tunnusta kolmandas riigis väljaantud päritolutunnistusi, välja arvatud juhul, kui Euroopa Liit on kõnealuse kolmanda riigiga sõlminud lepingu selliste päritolutunnistuste vastastikuse tunnustamise kohta, mis on välja antud Euroopa Liidu päritolutunnistuste süsteemi ja kõnealuses kolmandas riigis kehtestatud võrdväärse päritolutunnistuste süsteemi alusel, ja üksnes siis, kui toimub päritolutunnistusega hõlmatud energia vahetu importimine või eksportimine.

(7) Päritolutunnistust ei kasutata, et tõendada käesoleva seaduse §-s 32¹ nimetatud eesmärkide täitmist. Päritolutunnistuse võõrandamine koos kütuse või energia füüsilise ülekandmisega või sellest eraldi ei mõjuta riigi otsust kasutada statistilisi ülekandeid, ühisprojekte või ühiseid toetuskavasid, et täita käesoleva seaduse §-s 32¹ sätestatud eesmärgi, või taastuvenergia summaarse lõpptarbimise arvutamist §-de 32² ja 32⁴ kohaselt.

(8) Kehtivuse kaotanud päritolutunnistused võetakse arvesse riikliku energia segajäägi arvutamisel.

(9) Segajääk on Eestis kalendriaastas tarbitud energia osakaal, mille päritolu on päritolutunnistustega tõendamata. Segajääk ja selle energiaallikate jaotus leitakse arvestuslikul teel süsteemihaldaja väljatöötatud meetodika alusel. Süsteemihaldaja avaldab segajäägi järgmise kalendriaasta 30. juuniks.

(10) Kui pärast 2022. aasta 15. juunit antakse tootmiseseadmele riigipoolset investeeringutoetust või tehakse tootmiseseadme suhtes otsus toetusperioodi alustamise kohta, väljastatakse selle tootmiseseadme toodangu kohta päritolutunnistused süsteemihaldaja kontole, välja arvatud juhul, kui kõnealuse toetuse väljamaksmisel arvatakse päritolutunnistuste tulu toetusest riigiabi andmise reegleid järgides maha või kui saadud toetus ja päritolutunnistuste tulu tasaarveldatakse või kui toetuse saaja on selgitatud välja vähempakkumise korras.

(11) Tootmiseseadmele antud investeeringutoetuse ja päritolutunnistuste tulu tasaarveldamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(12) Süsteemihaldaja töötab välja ja avaldab oma veebilehel päritolutunnistuste elektroonilise andmebaasi kasutamise tingimused ja korra.
[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022; lõikes 1 nimetatud andmebaas luuakse 2022. aasta 31. detsembriks.]

9. peatükk Riiklik järelevalve

§ 33. Järelevalve teostajad

(1) Käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle teostavad riiklikku järelevalvet Konkurentsiamet ja Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet ning Keskkonnaamet käesolevas seaduses ja muudes õigusaktides sätestatud korras.
[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(2) Konkurentsiameti pädevusse kuulub riikliku järelevalve teostamine käesoleva seaduse §-s 12 sätestatud lõpptarbijale esitatavale arvele esitatud nõuete täitmise üle.

(3) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti pädevusse kuulub riikliku järelevalve teostamine järgmiste käesolevas seaduses sätestatud nõuete täitmise üle:
[RT I, 12.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

- 1) käesoleva seaduse §-s 11 sätestatud nõuded energiakoguse mõõtmisele;
- 2) käesoleva seaduse § 28 lõikes 1 sätestatud nõue teha energiaauditeid.

(4) Keskkonnaameti pädevusse kuulub riikliku järelevalve teostamine käesoleva seaduse §-s 32³ sätestatud nõuete täitmise üle.
[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

10. peatükk Rakendussätted

§ 34. Energiatõhususe eesmärgi saavutamise aruande esitamine
[Kehtetu -RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 01.01.2021]

§ 35. Energiatõhususe tegevuskava ja riikliku hoonete rekonstrueerimise strateegia esitamine
[Kehtetu -RT I, 30.06.2020, 9- jõust. 01.07.2020]

§ 35¹. Pikaajalise rekonstrueerimise strateegia esitamine

(1) Energiasäästu koordinaator koostab ja esitab Euroopa Komisjonile käesoleva seaduse § 4 kohase pikaajalise rekonstrueerimise strateegia esmakordselt hiljemalt 2020. aasta 1. juuliks, seejärel riikliku energia- ja kliimakava osana 2029. aasta 1. jaanuariks ning seejärel iga kümne aasta järel.

(2) Riikliku energia- ja kliimakava ajakohastamisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1–77), artikli 14 alusel võib energiasäästu koordinaator pikaajalist rekonstrueerimise strateegiat ajakohastada.
[RT I, 30.06.2020, 9- jõust. 01.07.2020]

§ 36. Keskvalitsuse hoonete rekonstrueerimise kohustuse arvestuse algus

Käesoleva seaduse § 5 lõikes 1 sätestatud kohustust arvestatakse alates 2014. aasta 1. jaanuarist.

§ 37. Tõhusa koostootmise ning tõhusa kaugkütte ja -jahutuse kohaldamise võimaluste aruande esitamise tähtaeg

Energiasäästu koordinaator esitab Euroopa Komisjonile käesoleva seaduse § 8 lõikes 1 nimetatud aruande hiljemalt kolm päeva pärast käesoleva seaduse jõustumist ning ajakohastab aruannet Euroopa Komisjoni nõudel iga viie aasta järel.

§ 37¹. Kauglugemise funktsiooniga arvestite paigaldamine

(1) Alates 2021. aasta 25. veebruarist paigaldatud käesoleva seaduse § 11 lõikes 2 nimetatud arvestid peavad olema kauglugemise funktsiooniga.

(2) Alates 2027. aasta 1. jaanuarist peavad kõik käesoleva seaduse § 11 lõikes 2 nimetatud arvestid olema kauglugemise funktsiooniga.

[RT I, 09.10.2020, 2- jõust. 25.10.2020]

§ 38. Energiaauditi tegemise tähtaeg

Käesoleva seaduse § 28 lõike 1 kohase energiaauditi peavad ettevõtjad tegema hiljemalt kuus kuud pärast käesoleva seaduse jõustumist ning uuesti 2019. aasta 5. detsembriks ja seejärel vähemalt iga nelja aasta järel viimase energiaauditi kuupäevast arvates.

§ 38¹. Paragrahvi 32¹⁰ rakendamine

Käesoleva seaduse § 32¹⁰ lõikes 1 nimetatud andmebaas luuakse 2022. aasta 31. detsembriks.
[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

§ 38². Riikliku taastuvenergia eesmärgi saavutamise järeelhindamine

Kliimaministeerium koostab hiljemalt 2030. aasta 1. juuniks analüüsi käesolevas seaduses sätestatud riikliku taastuvenergia eesmärgi saavutamise kohta.

[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

§ 39. Ehitusseadustiku muutmine

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 40. Elektrituruseaduse muutmine

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 41. Seaduse jõustumine

(1) Käesoleva seaduse §-d 18, 27 ja 28 jõustuvad 2016. aasta 1. oktoobril.

(2) Käesoleva seaduse § 6, § 7 lõige 1, § 8 lõige 2, §-d 10–13, § 16 lõige 2 ja § 40 punktid 1–3 jõustuvad 2017. aasta 1. jaanuaril.

(3) Käesoleva seaduse § 32³ lõige 13 jõustub 2023. aasta 1. juulil.
[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta (ELT L 153, 18.06.2010, lk 13–35), muudetud direktiiviga (EL) 2018/844 (ELT L 156, 19.06.2018, lk 75–91) ja määrusega (EL) 2018/1999 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1–77); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1–56), muudetud direktiividega 2013/12/EL (ELT L 141, 28.05.2013, lk 28–29), (EL) 2018/844 (ELT L 156, 19.06.2018, lk 75–91), (EL) 2018/2002 (ELT

L 328, 21.12.2018, lk 210–230) ja (EL) 2019/944 (ELT L 158, 14.06.2019, lk 125–199) ning määrustega (EL) 2018/1999 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1–77) ja (EL) 2019/826 (ELT L 137, 23.05.2019, lk 3–9);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1–56), muudetud direktiividega 2013/12/EL (ELT L 141, 28.05.2013, lk 28–29), (EL) 2018/844 (ELT L 156, 19.06.2018, lk 75–91), (EL) 2018/2002 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 210–230) ja (EL) 2019/944 (ELT L 158, 14.06.2019, lk 125–199) ning määrustega (EL) 2018/1999 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1–77) ja (EL) 2019/826 (ELT L 137, 23.05.2019, lk 3–9);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82–209).
[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]